

Pravništvo: Ljubljana, Knaflicjeva
— telefon št. 3122, 3123, 3124
3125, 3126
Neserni oddelki: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — tel. 3492 in 2492
Združnica Maribor: Grajski trg št. 7
— telefon št. 2455
Združnica Celje: Kocenova ulica
— telefon št. 190
Člani pri očišč. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga št. 78.180
Wien št. 105.241

JUTRO

Uzroja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knaflicjeva ulica 3, telefon:
122, 3123, 3124, 3125, 3126, Maribor
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455.
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1
— telefon št. 65

Rokopis: 10. 10. 1939

Angleško-francoski vojni svet v Parizu

Vrhovni vojni svet zapadnih velesil je imel včeraj v Parizu važno sejo, na kateri je sklenil, da bosta Francija in Anglija nudili napadeni Poljski polno pomoč in uporabili vse sile

Pariz, 12. sept. c. Danes popoldne se je sestel na francoskem ozemlju francosko-angleški vrhovni vojni svet. S strani Anglije so prisostvovali seji ministrski predsednik Chamberlain in minister za koordinacijo obrambe lord Chatfield, s francoske strani pa predsednik vlade Daladier in vrhovni poveljnik vojske Gamelin. Na seji so bili izmenjani pogledi o sedanjem vojnem položaju in neposrednih ukrepih, ki jih je treba podvzeti. Soglasno je bilo ugotovljeno, da morata Anglija in Francija uporabiti v sedanjem konfliktu, ki jima je bil vsiljen, vse svoje sile in nuditi polno pomoč Poljski, ki je postala žrtev napada.

Pariz, 12. sept. c. Angleški ministrski

ski predsednik Chamberlain in minister za koordinacijo obrambe lord Chatfield sta dospela na sejo vrhovnega francosko-angleškega vojnega sveta v letalom in sta se po seji zopet vrnila v London. Ministrski predsednik Daladier je bil ob 18. zopet v svojem kabinetu. V dobro poučenih krogih naglašajo, da je vladalo na seji vrhovnega vojaškega sveta popolno soglasje med angleškimi in francoskimi predstavniki.

Pariz, 12. sept. c. Francosko-angleški vojni svet se je vršil v vojnem ministertvu v Parizu. Po seji je imel ob 18. ministrski predsednik Daladier konferenco s predsednikom parlamenta Herriotom.

Na fronti med Mozelo in Saaro so se razvili včeraj novi hudi boji

Pariz, 12. sept. AA. (Reuter) Francoski uradni komunikacijski center je danes izjavil, da se na nemški fronti med Mozelo in Saaro razvijajo novi hudi boji. Pariz, 12. sept. AA. (Havas) Včerajšnji komunikacijski center vrhovnega poveljstva potrjuje, da se v vodijo pomembne operacije med Saaro in Vogezi, to je med Saargemündom, reko Blies, mestecem Blieskastellom in obema mostovima čez Saaro. Operacije se vodijo v dolžini 20 km ter je bil izvršen pomemben pokret, ki pomeni več kakor navadno napredovanje predstraž. Na tem delu bojišča nastaja sedaj faza resnih spopadov. Francoske čete si križajo sedaj pot k nižini doline Saare. Pri tem sovražnik izvršuje protinapade. Operacije širšega obsega na zapadnem bojišču bodo pomenile gigantski boj med trdnjavami.

Pariz, 12. sept. br. Davi je bilo izdano vojno poročilo št. 17, ki pravi, da je noč na fronti v glavnem potekala mirno.

Pariz, 12. sept. br. Listi ugotavljajo, da na zapadni fronti francoska in angleška armada sicer polagoma, a nezadržno zasledata Posaarje. Ob Mozeli je Nemcem severno od Siercka sicer zopet uspelo zavzeti nekaj sto kv. metrov zemlje, toda s strateškega vidika je bil njihov uspeh več ali manj brez pomena. Francoski pritisk na Saarbrücken, kjer je včeraj francosko topništvo popolnoma razdejalo vojaško letališče, postaja zmerom močnejši. V doglednem času bo ves posarski prometov in revir v francoskih rokah. Vsak čas je pričakovati, da se bodo Nemci umaknili na desni breg Saare.

Snoči so nemška letala skušala napasti industrijske centre v severni Franciji. V Arrasu in Douaiju je bilo prebivalstvo alarmirano. Po 1. uri je bilo dano znamenje, da je nevarnost minila.

Pariz, 12. sept. AA. (Havas) Preteklo noč so se francoske čete utrdile na postojankah, ki so jih zavzele predvčeršnjim ob izlivu Saare in Bliesa. Uspehi v tem

delu fronte so pomembni. Francozi so prodrli na dokaj široki fronti, vendar se mora reči, da se ne gre za veliko gibanje čet. Občutno so Francozi prodrli proti važnemu industrijskemu središču Saarbrücknu. V zvezi s tem je treba poudariti, da gre tod Siegfriedova črta 10 km severno in da obstoji utrjena črta za Saarbrücknom iz dveh vrst utrjenih grčev. Poskus nemške ofenzive ob reki Moseli se je izjalovil.

Pariz, 12. sept. c. Popoldne je bil izdan naslednji komunikacijski: V teku današnjega dneva so se razvili na fronti hudi spopadi. Naše čete prodirajo dalje.

Pariz, 12. sept. br. Vrhovno poveljstvo francoske vojske je objavilo nočjo naslednje uradno vojno poročilo št. 18:

Svoje prodiranje nadaljujemo uspešno na isti fronti kakor včeraj. Močna obrambna akcija sovražnika, posebno sovražnega topništva.

Nemško poročilo

Berlin, 12. sept. br. Na zapadni fronti so med Saargemündom in Hornbachom boji predstraž. Včeraj ni bilo nobenih značilnih napadov na ozemlje rajha.

Karlsruhe, 12. sept. br. Predvčeršnjim so nemške protiletalske baterije sestrelile neko francosko izvidniško letalo. Oba francoska oficirja, ki sta bila v letalu, se nista mogla več rešiti s padalom in sta se pri padcu ubila. Danes popoldne so ju pokopali z vsemi vojaškimi častmi. V imenu nemške vojske je bil položen venec na njun grob.

Zopet tri francoska letala sestreljena

Berlin, 12. sept. br. Vrhovno poveljstvo javlja z zapadne fronte, da so bila danes sestreljena tri francoska letala. Dve je sestrelilo protiletalsko topništvo, tretjega pa nemški lovski aparat. Francoski letalski kapetan, ki je odskočil s padalom, je bil ujet.

Angleška vojska v Franciji

Pariz, 12. sept. br. Britanska ekspedicijska vojska je sedaj že skoro vsa v Franciji, mnogo oddelkov je tudi že na fronti. Ekspedicijska armada je sestavljena iz izbranih angleških čet, ki so vse nadvse modernih opremljene s tanki, topništvom in drugim najmodernejšim orožjem. Zed sedaj je v Franciji še enkrat toliko angleškega vojaštva, kakor leta 1914. »Tommyje«, kakor pravijo angleškim vojakom v Franciji, so izredno samozavestni, odločni in hkratu zadovoljni, da se je izvršil njihov transport čez Rokavski preliv tako brezhibno in naglo, da nikjer ni prišlo do nobenega incidenta in da jih predvsem nemška letala niso nadlegovala. Tudi po francoskem ozemlju so se njihovi transporti razvijali z veliko naglico. Nič več niso marširali na stotine kilometrov daleč, kakor leta 1914, nič več niso našli od granat razdejenih cest. V naglih pohodih s tovornimi avtomobili so bile cele divizije v enem ali dveh dneh prepeljane iz francoskih luk v Maginotovo linijo. Mnogo transportov je še v zaledju. Tam prihaja solidarnost francoskega in angleškega vojaštva, še prav posebno do izražaja. Po francoskih vaseh, kjer se transporti srečajo, prihaja do navdušenih vzajemnih manifestacij, pri katerih sodeluje tudi francosko kmečko prebivalstvo.

Tudi angleško letalstvo je že v Franciji. Prišlo je še pred ostalimi vojaškimi transporti. Angleški letalci so se celo že odlikovali v poizvedovalnih poletih nad nemškimi ozemljem.

Francoski in angleški tisk objavlja danes obširna poročila na podlagi posebnih dovoljenj, ki sta jih prejela od angleškega informacijskega ministertva in francoskih cenzurnih oblasti. Tako poroča »Daily Express« o navdušenju, s katerim je francosko prebivalstvo sprejelo angleške čete. Nikoli Francija ni dvomila v angleško pomoč. Toda sedaj jo vidi in občuti. Tudi »Times« objavlja obširno poročilo o pohodu angleških čet na ren-

sko in saarsko fronto. Sedaj je najsiročnejše in najučinkovitejše angleško-francosko sodelovanje dovršeno dejstvo, s katerim bo morala računati tudi nemška javnost.

London, 12. sept. br. Pravo senzacijo je danes izzvala v Londonu vest da so se angleške čete včeraj udeležile bojev vzhodno od Saare. Listi so jo objavili v posebnih izdajah. Pri tem poročajo, da so anglažirani na zapadni fronti že večji oddelki angleških motoriziranih čet in pehote »Daily Telegraph« beleži v poročilu svojega posebnega vojnega poročevalca, da so se angleške čete na saarskem bojišču sijajno izkazale. Zed sedaj je v Franciji več angleškega vojaštva kakor ga je bilo leta 1914, kontingenti pa se bodo v najkrajšem času še zelo povečali. Tudi pri francoskih izvidniških poletih nad nemškim ozemljem je sodelovalo večje število angleških in kanadskih letalcev.

London, 12. sept. c. Informacijsko ministertvo je izdalo oficijelno potrdilo, da se nahajajo angleške čete že na francosko-nemški fronti, vendar ugotavlja, da doslej še niso stopile v akcijo. Nadaljnji informacij ministertvo zaenkrat ne daje dajalo pa bo podatke za javnost od časa do časa.

Kolonialne čete na poti v Francijo

Pariz, 12. sept. br. Mobilizacija v francoskih kolonijah napreduje z vso naglico. V Maroku, Alžiru in francoski Gvineji je bila danes že zaključena. Z Nove Gvineje sta davi odpuli prvi ladji z vojaškimi transporti. Ladji spremlja neki francoski rušilec. Tudi iz Alžira in Maroka odhajajo dnevno večji transporti kolonialnih čet v francoske sredozemske luke.

Angleški pritisk na Belgijo

Rim, 12. sept. c. Po pisanju italijanskih listov pritiska angleška diplomacija na

belgijsko vlado, da bi Belgija opustila svojo nevtralnost. S tem bi bilo mnogo pomagano zaveznikom, ker bi morala Nemčija pobelati na belgijsko mejo najmanj 10 divizij, ki bi jih morala poklicati iz Poljske. Italijanski listi poročajo tudi nadalje, da bi angleška vlada mnogo prizadevala, da bi zapletla v vojno proti Nemčiji tudi Rumunijo in Turčijo.

Priprave na dolgo vojno

Basel, 12. sept. z. Priprave v Angliji na dolgo vojno so vzbudile v Parizu veliko pozornost, a hkratu tudi popolno odobravanje. Pariški uradni krogi zatrjujejo, da se je tudi francosko prebivalstvo že povsem sprijaznilo z mislijo, da se bo treba gospodarsko in finančno pripraviti na dolgo vojno. Ljudje se v svojih poslih povsem orietirajo po tej devizi. Tudi »Journal des Debats« ugotavlja v svojem današnjem uvodniku, da so priprave na gospodarsko vojno trenutno morda važnejše, kakor dnevni dogodki na fronti.

Nova pogodba med Anglijo in Francijo

Pariz, 12. sept. c. Kakor poroča »Petit Parisien« iz francoskih političnih krogov, se more v najkrajšem času pričakovati podpis nove pogodbe med Anglijo in Francijo, s katero se bosta obe velesili zavezali, da ne bosta sklenili separatnega miru z Nemčijo. Ta pogodba bo najznačilnejši odgovor na zadnje izjave maršala Göringa.

Belgijski kralj nadzira obmejne posadke

Bruselj, 12. sept. br. Belgijski kralj Leopold je bil danes na vojaškem inspeksijskem potovanju po obmejnih krajih. Popoldne se je pripeljal v Charlerois, kjer je pregledal vojašnice in vojaška taborišča. V pokrajini Goseline je bil v podzemskih utrdbah in na protiletalskih topniških

postojankah. Popoldne se je odpeljal v Tamin Fosse, kjer je pregledal taborišča pred kratkim vpoklicanih vojni obveznikov.

Usoda političnih emigrantov v Angliji

London, 12. sept. AA. (Stefani). Ta teden bodo začeli delovati posebni odbori, ki imajo od primera do primera odločiti, kateri državljani Nemčije in bivše Avstrije, ki so se kot politični emigranti zatekli v Veliko Britanijo, bodo ostali popolnoma svobodni in katere bodo konfinirali. Skupno živi v Veliki Britaniji nemških političnih emigrantov okoli 50.000, med njimi 35.000 Židov.

Selitev nekaterih uradov iz Londona

London, 12. sept. c. Angleška vlada je odredila, da bodo nekateri uradi, ki niso v neposredni zvezi z vojnimi potrebami, preneseni iz Londona v provinco. Z njimi bo odšlo 7000 do 8000 uradnikov. Angleška vlada označuje to kot naravno varnostno mero, ki je v splošnem javnem interesu. Nobeno ministertvo ne bo evakuirano v celoti.

London, 12. sept. c. Potniški promet na angleških železnica je bil omejen. Angleške družbe opravljajo omejevitve z vojaškimi transporti in nočnimi zadržitvami.

Kanada dobi vlado nacionalne unije

Ottawa, 12. septembra. AA. »Ottawa Journal« misli, da bi bilo možno, da se bo v teku vojne sestavila vlada kanadske nacionalne unije, ki ji bo načeloval sedanji ministrski predsednik Mackenzie King. V tej vladi bi sedel tudi še konservativne stranke dr. Manion ter še ali zastopniki drugih manjših strank. Spričo velikanske večine, ki jo ima liberalna stranka — iz nje je tudi sestavljena vlada — rekonstrukcija vlade ne bi bila ravno potrebna, vendar mislijo, da bi presnova vlade bolj strnila moč in prizadevanje Kanade v teku vojne, imela bi pa tudi to koristno posledico, da ne bi bilo treba iti na volitve, ki bi se morale vršiti jeseni ali pa najpozneje čez pol drugo leto.

Avstralski komisar v Kanadi

Canberra, 12. sept. br. Na današnji seji zbornice je vlada predložila v odobritev načrt zakona, da se imenuje oseben avstralski komisar, ki bo zastopal Avstralijo v Kanadi. Na ta način bo mogoče doseči čim tesnejše sodelovanje obeh dominionov. Zbornica je zakonski načrt sprejela.

Očitki danskega tiska Angliji

Kodanj, 12. sept. br. (DNB). Danski tisk napada Anglijo, češ da ne spoštuje nevtralne države. Angleški letalci postopajo tako, kakor da ne bi bilo zemljepisnih mej.

Židi v angleški vojski

Jeruzalem, 12. sept. br. Med dobrovoljce pod angleškim poveljstvom se je v zadnjih 48 urah prijavilo 45.000 Židov. Prosto voljke se bodo prijavile za pomožne vojaške službe, od prostovoljcev pa jih bo 20% poslano na fronto. Med prostovoljci je mnogo nekdanjih nemških in čeških oficirjev.

Vojaška cenzura v Švici

Bern, 12. sept. AA. (Havas) Izšlo je uradno poročilo, da je v skladu z željo, ki jo je zvezni svet izrazil, da se onemogočijo poročila senzacijskega značaja, ki begajo ljudi, vojaško poveljstvo pozvalo tisk in informacijske agencije, da jim takšna poročila predlože v odobritev.

Novačenje prostovoljcev v Novi Zelandiji

London, 12. sept. br. Iz Nove Zelandije poročajo, da se je pričelo tam novačenje prostovoljcev za ekspedicijski zbor, ki bo v kratkem poslan v Evropo. Ze do opoldneva je naraslo število prostovoljcev preko 10.000.

Nov nemški strateški načrt

Opustili so namero, da bi Varšavo zavzeli s frontalnim napadom in jo bodo skušali popolnoma obkoliti ter prisiliti h kapitulaciji

Curih, 12. sept. z. »Neue Zürcher Zeitung« objavlja daljše poročilo o bojih na vzhodni fronti. Nemci so očito uvideli, da je borba za Varšavo zaman. Zato poskušajo sedaj v smeri iz Vzhodne Prusije prodreti v predele vzhodno od Varšave med Bugom in Vislo ter odrezati varšavsko fronto od zaledja. Poljski odpor v Varšavi se v ničemer ni spremenil, nego le še ojačil. Nemci so bili zaradi tega nedvomno prisiljeni spremeniti svoj strateški načrt. Če bi jim ta uspel, bi morda lahko računali, da bodo preprečili Poljakom njihov načrt, da se jim na novih obrambnih postojankah odločno postavijo v bran.

V Varšavi sami so na delu moški, otroci, žene in stari. Vsi z velikim elanom sodelujejo pri obrambi poljskega glavnega mesta. Nemški pritisk z jugovzhodne strani je bil ojačen z novimi četami, ki so prihiteli na pomoč naglim oklopnim oddelkom, a tudi to Nemcem ni prineslo nikake prednosti. Nemško vrhovno poveljstvo si prizadeva, da bi zavzelo Varšavo s čim manjšimi izgubami. V ta namen pa bo moralo v resnici opustiti frontalni napad na Varšavo ter jo obkoliti.

Sodeč po nemških uradnih poročilih pa so Nemci dosegli znatne uspehe na jugu. V petih dneh so prodrli iz Krakova proti vzhodu in so njihovi oklopni oddelki že na sredi ozemlja med slovaško in rusko mejo.

Nemško poročilo

Berlin, 12. sept. mp. Danes popoldne je nemško vrhovno poveljstvo izdalo naslednje vojno poročilo:

Velike bitke zapadno od Visle se nagibljejo h kraju. Naši južni oddelki so v pospešenih pohodih dospeli do in ponekod čez reko San. Oddelki, ki operirajo v goratih predelih na skrajnem južnem krilu, so dosegli Hirov južno od Przemysla. V predelu med mestoma Zvolen in Radom in Lyso goro so se Poljaki predali. Tu smo zaplenili topov in vojnega materijala najmanj stiri divizij. Število ujetnikov še ni točno ugotovljeno.

Na vzhodnem obrobju Visle, južno od Varšave, so naši oklopni oddelki zaplenili več težkih topov, med njimi štiri možnarje po 21 cm.

Obupni poskusi poljske vojske v trdnjavi Kutno, da bi prodrla proti jugu, so se izjavili. Tudi okoli teh poljskih čet je obroč strujen.

Severno od Visle se bližajo naše čete trdnjavi Modlin (25 km severozapadno od Varšave). Po trdem boju smo potisnili sovražnika proti severovzhodu od Varšave. Pri zasledovanju so naše čete dosegle železniško progo Varšava — Bialystok, prednje straže pa so že prekorčile železniško progo Varšava — Siedlce. Kakor prej

dan, so tudi danes značne sile uspešno sodelovale pri bojih pri Kutnu in so z bombami razdejale prometne zveze z zaledjem vzhodno od Visle. Letalski oddelki za obrušavanje (naš vojaški izraz za »Sturzkampfllieger« op. ur.) so odrezali poljske oddelke na grčevju vzhodno od Varšave. Letalci so popolnoma razdejali vzhodni varšavski kolodvor Kamionek. Bombardirali smo tudi varšavska kolodvora Prago in Vilno.

Lahke pomorske edince so na zapadnem delu polotoka Hela zasedle Velikoves (Grossendorf) in njegove pristaniške naprave.

K temu uradnemu poročilu dodaja DNB še nekaj informacij. Tako pravi, da so nemške čete pri prodiranju v Poljsko iz Vzhodne Prusije in z zapada zadnje dni zavzele Poznanj, Gniezno, (Gnesen), Inowrocław (Hohensalze) in druga mesta. Skoraj vse področje okrog njih je sedaj že v nemških rokah.

Letalske sile so onemogočile koncentracijo Poljakov pri Kutnu, Vlodzavu, in Kozjevicah. Letala so bombardirala železniške proge okrog Varšave pri Radzinu, Plocku, Sierocku in Modlinu ter cestna križišča, vojaške transporte in trenske kolone. Odpor poljskih letal je zmerom manjši.

Ogorčena bitka s poznansko armado

Kodanj, 12. sept. c. Novinarji, ki spremljajo nemško armado na Poljskem, poročajo, da se že tri dni bije ogorčena bitka med nemško vojsko in poljsko armado, ki se umika s poznanskega okrožja. Ta armada je napadla od zadaj nemške oddelke pred Varšavo. V nemških vojaških krogih sodijo, da od te bitke zavisi usoda Varšave.

Hitler na fronti pri Lodžu

New York, 12. sept. br. Dopisnik »United Pressa« poroča iz Berlina, da po izjavah nemških vojaških krogov napreduje obkoljevanje Varšave povsem normalno. Nemške čete napredujejo proti Varšavi od treh strani. Danes so nemške čete prve armade, ki prodira od Radoma v severovzhodni smeri, presekale železniško progo Varšava—Siedlce. Drugo armado, ki prodira od Lodža, je danes inspiciral kancelar Hitler.

Amsterdam, 12. sept. c. Berlinski dopisnik »Telegraaf« poroča, da so bili v Nemčiji vpoklicani pod orožje te dni tudi vojni obvezniki, stari 47 in 48 let. Domnevni vzrok je, da je pri mlajših vojakih opažati pomanjkanje treninga. Na drugi strani

hoče nemška vlada preprečiti zastoj v ekonomskem in industrijskem življenju ter hoče zato štediti mlajše moči.

Neprijetna akcija poljskih četnikov

Basel, 12. sept. AA. (Havas) »Baseler Nachrichten« poročajo iz Berlina, da trdi jo v merodajnih krogih, da poljske neredne čete zelo ovirajo premikanje nemških čet pri Varšavi ter povzročajo znatne izgube nemškim četam za samim bojiščem.

Göring odpotoval na fronto

Berlin, 12. sept. AA. (DNB). Potem ko je likvidiral najnujnejše posle v svojstvu predsednika sveta ministrov za obrambo rajha, je maršal Göring odpotoval snoči na bojišče k letalskim edincem.

Obstreljevana poljska mesta

Berlin, 12. sept. br. DNB. poroča, da so nemški letalci ponovno bombardirali Grodno, Vilno, Modlin, Lublin, Luck in Lvov. Pri napadu na vzhodna poljska letališča so nemške letalske bombe uničile 24 poljskih letal, dve poljski letali pa sta bili sestreljeni v zračnem boju.

Sodelovanje Slovkov pri nemški ofenzivi

Bratislava, 12. sept. br. Slovaške čete uspešno sodelujejo pri ofenzivi, ki namerava presekati Poljakom zvezo z Rumunijo. Vrgle so Poljake 20 km od slovaške meje proti severu v Galiciji in obvladujejo zdaj črto Krosno-Sanok. Poljaki se stalno umikajo. Pri bojih sodeluje zelo aktivno tudi slovaško letalstvo. Slovaške čete nastopajo povsod vzajemno z nemškimi. Slovaška vlada je že prevzela vso upravo v zasednem galicijskem ozemlju. Za vladnega komisarja zavzete pokrajine je bil imenovan Lukašič.

Poljska vojna poročila

Pariz, 12. sept. br. Po vesteh iz Varšave je nemško prodiranje v srednji Poljski popolnoma ustavljeno. V Lvovu je bilo davi izdano uradno poročilo, ki pravi, da se hudi boji okrog Varšave nadaljujejo. Vzdož Buga in pri Modlinu se položaj ni spremenil. Pri Kutnu so se razvili silni boji med nemškimi motoriziranimi oddelki in Poljaki, ki se umikajo s Poznanskega.

Varšavski radio je davi razglasil, da so Poljaki skoraj do kraja zgradili svoje nove obrambne postojanke okrog mesta. V pretekli noči je poveljnik Varšave, polkovnik Lipinski, sporočil po radiu, da je nemški

Nadaljevanje na 2. strani

pritisek na mesto, ki se je včeraj ojačil, znova popustil. Poljaki so zajeli tri od štirih nemških tankov, ki so poskušali vdreti v neko predmestje. V varšavskih predmestjih so se nemški tanki izredno slabo izkazali. V tesnih ulicah prodirajo le s težavo in so nenehoma izpostavljeni obstreljevanju iz hiš.

Varšava, 12. septembra. AA. Mesto se še nadalje brani proti napadom močnejših sovražnikovih čet. Pri obrambi sodeluje vse prebivalstvo mesta. Prestolnica daje s svojo mirtostjo in odločnostjo državi zgled sijajnega junaštva. O priliki včerajšnjih bombardiranj, ki jih je bilo 40, kar pomeni rekord, so se bombe kar vsipale na mesto. V predmestju Voli je posadko nekega tanka prišla skupina meščanov, med njimi ženske in otroci. Sestreljenih je bilo mnogo letal, od katerih je eno padlo v središče mesta. Vest nemškega radija, da so se nemške čete umaknile iz Varšave iz strateških razlogov, je povzročila veliko navdušenje med poljskimi poslušalci.

Komunike vrhovnega poveljstva št. 11 z dne 11. t. m. se glasi: Trdovratna akcija sovražnega letalstva se nadaljuje. Bombardiranje so bile čete, ceste, mesta in prebivalstvo. V pokrajini Suwalki ni nič novega. Ob reki Narev in v pokrajini Lomvega ter na Bugu vodijo naše čete ogrožene borbe. Sovražnik je poslal v borbo velike kontingente letalstva in oklopnih čet. Okoli Modlina je položaj nespremenjen. V neposredni bližini Varšave so branili prestolnice dokazali veliko požrtvovanje in junaštvo ter odbili napad sovražnika. Ob Sanu se vodijo borbe s sovražnimi četami.

Bombardiranje poljskih odprtih mest je dobilo v zadnjem času značaj sistematičnega in metodičnega uničevanja vseh mest in krajev, ki nimajo ničesar skupnega z vojnimi objekti. Nemci so nedavno bombardirali mesta Siedlce, Lukov, Brześć, Kovel, Luck, Zamość itd. Ta metoda bojevanja ni v skladu z mednarodnim pravom ter je v nasprotju z izjavami, ki jih je sama nemška vlada dala v začetku vojne. Povodom teh bombardiranj je poljska vlada vsem vladam civiliziranih držav poslala protest.

17 letalskih napadov na Varšavo

Varšava, 12. sept. c. Včeraj so nemška letala 17-krat bombardirala mesto. Dve letali sta bila sestreljeni.

London, 12. sept. c. Angleški poslanik na Poljskem Kennard je poslal poročilo, da je bila pretekli teden ubita pri letalskem napadu na Varšavo žena nekega uradnika angleškega poslanstva. Poslanstvo je sedaj vse uradništvo, ki ga neobhodno ne potrebuje, poslalo v Rumunijo.

Prodiranje proti Lvovu in Lublinu

Rim, 12. sept. Po poročilih italijanskih listov se prodiranje nemških čet na Poljskem nadaljuje v smeri proti Lublinu in Lvovu.

Vse bivše nemško ozemlje zasedeno

Berlin, 12. sept. br. Vse ozemlje na Poljskem, ki je pred versajskim mirom pripadalo Nemčiji, je zdaj spet v celoti v nemških rokah.

Nemške izgube

London, 12. sept. c. Angleški vojaški krogi cenijo število nemških izgub na Poljskem bojiščih doslej na 12.000 do 15.000. Večina izgub odpade na borbe zadnjih dni.

Kje je poljska vlada

Stockholm, 12. sept. br. DNB. Javi, da se je poljska vlada po poročilih švedskih listov preselila v Brest Litovsk, ne pa v neko mesto v Voliniji ob rumunski mejl.

Preskrba beguncev

Lublin, 12. septembra. AA. (Havas). Na seji vlade, ki se je vršila včeraj pod predsedništvom Slavuja Skladovskega, je bilo sprejetih več uredb, posebno glede preskrbe z življenjskimi potrebščinami prebivalcev evakuliranih pokrajin, ki se nahajajo v pasu vojnih operacij.

Rumunski glas o položaju

Bukarešta, 12. sept. o. Rumunski listi izražajo mnenje, da je nemška bliskovita vojna na Poljskem stopila v zaključno fazo. Rumunski vojaški krogi menijo, da se bo Poljakom posrečilo sedaj vsiliti Nemcem pozicijsko vojno.

Gdinja še ni padla

Varšava, 12. sept. AA. (Pat). Nemška poročila so trdila, da je Gdinja padla. Ta vest je izšla tudi v tisku in v radiu in je brez vsake podlage. Gdinja je v poljskih rokah.

Poljska demarša pri evropskih vladah

Lublin, 12. sept. br. Poljska vlada je odredila vsem svojim poslanikom v tujini, naj izvršijo demaršo pri vseh zaveznikih, prijateljskih in nevtralnih vladah zaradi nemških letalskih napadov na nezaščiten mesta in civilno prebivalstvo. Poljska vlada je dala poslanikom na razpolago obsežen elaborat, ki našteva vse dosežanje napade na take kraje, število žrtev in obseg škode, ki so jo napravili nemški letalci na poljskih bolnišnicah, šolah, kulturnih ustanovah, transportnih ranjencev in beguncev, cerkvah in samostanih ter drugih nevojaskih objektih. Elaborati so opremljeni tudi s fotografskimi dokumenti.

Dotok poljskih beguncev v Rumunijo

Bukarešta, 12. sept. e. Po informacijah, ki so prispale v Cernovice, se je dosedaj zateklo v Rumunijo že okrog 7000 poljskih beguncev. Družine tujih poslankov, akreditiranih na Poljskem in osebje poslaništva je tudi že prispelo v Rumunijo. Rumunski državni podtajnik general Marineacu in državni podtajnik ministrstva za narodno zdravje dr. Micescu sta prispela v Cernovice, kjer organizirata sprejem beguncev, ki neprestano prihajajo iz Poljske. Glede stališča poljske vlade napram beguncem poudarja glasilo zunanje ministrstva »Timpuluc«: Trpljenje Poljakov je našlo tudi pri nas kot prijateljskih in so sedaj državi povsem razumljivo globok odmev. Naši odnosi napram bojujočim se državam so kategorično poudarjeni s stro-

go nevtralnostjo, vendar nam to dovoljuje, da gremo nesrečnim poljskim beguncem na roko. To je dolžnost in potrebno je, da storimo vse, kar je v naši moči, da pomagamo vsem, ki so v stiski.

Seja poljske vlade

Lublin, 12. septembra. AA. Havas: Na seji vlade, ki se je vršila včeraj pod predsedništvom Slavuja Skladovskega, je bilo sprejetih več uredb, posebno glede preskrbe z življenjskimi potrebščinami prebivalcev evakuliranih pokrajin, ki se nahajajo v pasu vojnih operacij. Finančnemu ministru je bilo dano pooblastilo najeti posojila, ki bodo služila za svrhe narodne obrambe.

VARŠAVA, 12. sept. AA. Pat: Predsednik republike je imenoval polkovnika Koca Adama za pomočnika finančnega ministra.

Indijski državni svet poljskemu narodu

Simla, 12. sept. br. Indijski državni svet je poslal poljski vladi spomenico, v kateri izraža globoko občudovanje vse Indije spricho junaškega poljskega odpora. Indija zaupa v Poljsko, ker ve, da je njen duh nezlomljiv.

Preden je državni svet na svoji seji soglasno odobril to spomenico, je imel pred-

sednik sveta govor, v katerem je pozval vso Indijo, naj se neomajno postavi v borbo za pravico. Nihče naj ne misli, da bo Indija zahtevala kakšne politične koncesije za svojo pomoč. Vprašanje indijske ustave je problem zase. Končna usoda Indije je odvisna od odločitve na evropskih bojiščih.

Civilni promet

z Vzhodno Prusijo

Berlin, 11. sept. br. Ko so Nemci pred dnevi zavzel Tčev in nato še Grudziad in Bidgoš, je bilo v uradnem vojnem poročilu objavljeno, da se je obnovila zveza med Pomorjanskim in Vzhodno Prusijo po kopnem. To je zavedlo mnogo nemških podjetij pa tudi poštne ekspedicijske urade, da so pričeli pošiljati za Vzhodno Prusijo usmerjati preko Neustettina in Bütowa po pravkar zasedenih kašubskih železniških progah proti Kvidzinu in Osterodu. Blago pa je sredi proge zastajalo in ni prišlo na svoj naslov.

Sedaj je agencija DNB razglasila, da se ves civilni in blagovni promet med Vzhodno Prusijo in ostalo Nemčijo še zmerom razvija samo po morju. Zaradi tega je treba pošiljati blago, ki je namenjeno v vzhodnopruske kraje še nadalje preko nemških luk, predvsem preko Stettina in Lübecka.

Severne države poostrile varnostne ukrepe

Novi vpoklici na Finskem, Norveškem in Letonskem

Helsinki, 12. sept. o. Finska in Letonska sta poostrili ukrepe za obrambo svoje nevtralnosti. Finska vlada je poleg že doslej vpoklicanih rezervistov pozvala pod orožje še one letnike, ki so bili šele nedavno odpušteni iz vojaške službe. Letonska je za 12. t. m. odredila delno mobilizacijo. Vpoklicala je pod orožje letnike 1914, 1915 in 1916. Izjavljajo, da gre zgolj za normalne varnostne ukrepe, ki so potrebni zaradi delne mobilizacije Rusije.

Stockholm, 12. septembra. AA. (Stefani) švedske pomorske oblasti so sklenile razpeti kovinaste mreže, ki bodo obvarovale novi most čez Mali Belt pred plavaljočimi minami.

Oslo, 12. sept. br. Delna mobilizacija v Norveški se je danes zaključila. Vpoklicani obvezniki so že zavzeli svoje postojanke ob obalah. Letalski in protiletalski topniški rezervisti so bili v celoti mobilizirani.

Danski protest v Londonu

Kodanj, 12. sept. br. Danski poslanik v Londonu je ostro protestiral zaradi bombardiranja v Esbjergu in je zahteval od angleške vlade povračilo povzročene škode. Anglija je zahtevi ugodila, zahteva pa, da mora prej preiskava nedvoumno dokazati, da je bila bomba, ki je škodo povzročila, v resnici angleškega izvora.

700.000 mož v Belgiji pod orožjem

Bruselj, 11. sept. z. »United Press« poroča, da je belgijska mobilizacija izvedena v vsej popolnosti. V Bruslju in drugih večjih mestih se življenje zopet normalizira. Belgija ima sedaj pod orožjem 700.000 mož. Deloma so zaposleni pri graditvi utrd, deloma pa pri pospravljanju žetve in v raznih vojnih industrijah. Če se mednarodni položaj ne bo poostрил, bo del rezervistov poslan na dopust. V primeru resne nevarnosti lahko Belgija takoj postavi milijonsko armado.

Bruselj, 11. septembra. AA. (Stefani) Med gospodarskimi varnostnimi ukrepi, ki jih pripravila vlada, je tudi postopna odpustitev 30.000 tujih delavcev, med njimi mnogo italijanskih državljanov, ki so zaposleni zlasti v premogovnikih. Namesto njih bo vlada zaposlila nezaposlene belgijske državljanke. Vseh nezaposlenih delavcev je v Belgiji blizu 200.000.

Danski varnostni ukrepi

Kodanj, 11. sept. br. Danska vlada je imela sredi sejo na kateri se je odločila za celotno vrsto novih vojaških ukrepov, s katerimi naj bi se do kraja zavarovala danska nevtralnost. Vse dansko vojno brodogradbo je bilo zdaj postavljeno v službo obalne obrambe. Več skupin manjših vojnih ladij so angažirali za dviganje min, ki so jih morskimi tokovi zanesli v bližino danske obale, pred kodanjsko luko pa so minonosci pričeli polagati nove mine. Nadalje je bilo mobiliziranih 10.000 rezervistov, ki so bili vsi dodeljeni protiletalskim obrambnim formacijam. Javna razsvetljava je bila omejena. Večje in pomembnejše stavbe v Kodanju in drugih mestih so danes začeli oblagati z vrečami peska. Vse izvoz iz Danske je odslej pod strogo kontrolo.

Gospodarski stiki Nemčije z nevtralc

Berlin, 12. sept. AA. DNB: Sročnja »Nachtausgabe« piše o stališču, ki ga bo Nemčija zavzela napram nevtralnimi državam v zvezi z ukrepi, ki jih bo izvajala Anglija zaradi gospodarske blokade Nemčije. List med drugim pravi, da bo Nemčija s svoje strani napravila vse, kar bo v njeni moči, da se ne bi oviralo z njene strani gospodarsko življenje nevtralnih držav. List med drugim pravi, da bo Nemčija še nadalje izvajala prevoz v nevtralne države.

Nemško vojno letalo pristalo na Letonskem

Riga, 12. sept. c. Neko nemško vojno letalo je včeraj zasilno pristalo na letonskem ozemlju. Letalo je bilo zaplenjeno.

Namesto Berlin-Tokio letalska zveza Tokio-Pariz

Tokio, 11. sept. br. Zaradi izbruha vojne je ukinjena redna letalska zveza Berlin-Tokio. Japonska vlada se je sedaj sporazumela s francosko vlado, da se na-

mesto te zveze uvede redna letalska zveza na progi Tokio-Pariz. Francoska vlada je že dala svoj pristanek.

Rusija ima 4 milijone vojakov pod orožjem

London, 12. sept. br. »Daily Telegraph« in »Morningpost« poročata, da so v Rusiji sedaj mobilizirani štirje milijoni vojakov. Dve tretjini teh kontingentov sta v evropski Rusiji. Ruski krogi pravijo, da je bila delna mobilizacija v Rusiji izvršena zato, da bi se paraliziral pritisk Poljakov, ki se bodo morda morali umakniti v Rusijo. Poljske čete bodo v Rusiji razorožene in internirane.

Saradzoglova misija v Moskvi

New York, 12. sept. br. Dopisnik »United Press« poroča iz Budimpešte, da je vzbudila vest o obisku turškega zunanjega ministra Saradzogla v Moskvi v vsej vzhodni Evropi veliko pozornost. V informiranih diplomatskih krogih sodijo, da je misija turškega državnika najbrže namenjena posredovanju med Rusijo in Veliko Britanijo.

Razčiščenje odnosov Francije z Italijo

Pariz, 12. sept. o. Kakor poroča »Exchange Telegraph«, je ministrski predsednik Daladier povabil k sebi na razgovor maršala Gamelina, nakar je sprejel tudi francoskega poslanika v Rimu Francois Ponceta. Ta razgovor, ki je zbudil mnogo pozornosti v političnih krogih, je trajal nad dve uri. Iz dobro poučenih krogov se doznavajo, da so v glavnem razpravljali o izboljšanju odnosov med Francijo in Italijo. V poučenih krogih menijo, da bo prišlo v najkrajšem času do razčiščenja odnosov med Francijo in Italijo.

Italija sklepa nove trgovinske pogodbe

Curih, 12. sept. z. Zaradi posebnih prilik, ki so nastale spricho vojne za nadaljnji razvoj gospodarskih odnosov z drugimi državami, je italijanska vlada sklenila, pričeti s posameznimi sosedji pogajanja za novo ureditev trgovinskega prometa z njimi. Ta pomen so imeli v glavnem tudi vsi diplomatski razgovori, ki so se vršili zadnje dni v Rimu.

»Neue Zürcher Zeitung« poroča, da se bodo v sredo pričela trgovinska pogajanja med Italijo in Francijo. Blagovni promet med obema državama je bil prve dni vojne zelo omejen. Pozneje je bil dosežen začasni sporazum, po katerem se je nekoliko povečal. Pomorski promet med Italijo in Francijo pa je zadnje dni docela zastal in se še ni do dobrega obnovil. O priliki teh pogajanj se bodo skušala nanovo urediti predvsem transportna vprašanja. Pogajanja med Italijo in Nemčijo, ki so se nanašala na enake probleme, so že zaključena in bo novi trgovinski sporazum med obema državama že v kratkem podpisan.

Mackensen pri Cianu

Rim, 12. sept. AA. (DNB). Zunanji minister je imel danes daljši razgovor z nemškim poslanikom Mackensonom.

Švicarji zapuščajo Anglijo

Bern, 12. sept. br. Švicarsko poslanstvo je sporočilo švicarski vladi, da se bo v kratkem 800 Švicarjev vrnilo iz Anglije v domovino. Drugi Švicarji nameravajo ostati v Angliji. Transport Švicarjev iz Anglije v Švico bo izvršen že v bližnjih dneh.

Sprejemi pri Bonnetu

Pariz, 12. sept. AA. (Havas). Zunanji minister je sprejel danes poljskega poslanika Lukasiewicza in predsednika parlamentarne odbora za zunanje zadeve Mistlerja.

Dar angleške kraljevske dvojice Rdečemu križu

LONDON, 12. sept. c. Angleški kralj je daroval za zbirko Rdečega križa v Londonu 5000 funtov, kraljica pa 2000 funtov.

Odhod Nemcev iz Irske

DUBLIN, 12. sept. c. 50 nemških državljanov je odpotovalo iz Irske v Nemčijo. Potovali bodo skozi Anglijo v zapечатih vagonih pod vojaško stražo.

Vojna na morju

Napadi na trgovske ladje se nadaljujejo na vseh morjih

London, 12. sept. c. Štiri angleške ladje so bile danes napadene od nemških podmornic, pa se je vsem posrečilo pobegniti. Danes je nemška podmornica potopila angleško petrolejsko ladjo »Inverlape« (4965 t). Posadko je rešil ameriški parnik »Stuart«.

London, 12. sept. br. V New York je dala priplula ameriška potniška ladja »Weecost«, ki je iz Anglije pripeljala večje število potnikov. Poveljnik ladje, kapetan Self, je izjavil novinarjem, da je neka tujca podmornica ustavila parnik, ko je plul vzdolž nizozemske obale. Na parnik je prišlo nekaj mornarjev, ki so ladjo pregledali. Iskali so tihotapsko blago. Nato je parnik smel nadaljevati vožnjo.

Pariz, 12. sept. c. Tu demantirajo vest iz New Yorka, da bi bil prekomornik »Normandie« prodan v Ameriko.

London, 12. sept. br. V Srednji in Južni Ameriki je v posameznih lukah ostalo preko 40 nemških trgovskih ladij, ki ne morejo preko Oceana zaradi angleških vojnih ladij. Na vseh morskih poteh pa tudi drugod prežijo angleški rušilci na vsako tako ladjo, tako da v resnici ne more skoz blokado v zapadnem delu južnega Atlantskega oceana.

V Vigu so z neke nemške ladje vrtili v morje kakih 500 ton banan, ker so jih hoteli španske oblasti zapleniti. Nešteto ribiških čolnov se je v hipu zbralo okrog nemške ladje in polovilo banane, ki so bile danes na trgu v Vigu izredno poceni.

Bruselj, 12. septembra. AA. (DNB). »Voix du Peuple« piše, da so na Angleškem zadržali vse ladje, natovnjene z žitom za Belgijo. V okviru angleško-belgijskih gospodarskih pogajanj je Anglija zahtevala nadzorstvo nad produkcijo belgijskih kolonij, za protiuslugo je pa ponudila preskrbo Belgije z živežem.

New York, 12. sept. br. Potniški in tovarni promet v severnem Atlantiku je v zadnjih dnevih skoraj popolnoma zastal. Dočim pa francoske, angleške in ameriške ladje v spremstvu bojnih edinic še vzdržujejo glavne linije, sta obe veliki nemški paroplovni družbi »Norddeutscher Lloyd« in »Hapag« promet na Atlantiku popolnoma opustili ter odpustili skoraj vse osebe. Danes sta iz New Yorka odplula italijanski potniški parnik »Roma« ter francoski parnik »Champlain«.

New York, 12. septembra. AA. (Reuter). Angleška tovarna ladja »Blair Lodge« je bila potopljena. Tako javlja neki radiogram, ki ga je dobila parobrodna družba United States Lines. Posadko potopljene ladje je rešil ameriški parnik »American Cippere«.

Dosedanje izgube

New York, 12. sept. br. Po ameriških informacijah so izgube na ladjah v dosežanju pomorski vojni naslednje: Aliirani

Novi japonski poveljniki na Kitajskem

Tokio, 12. sept. br. (DNB). Za vrhovnega poveljnika japonske vojske je bil imenovan general Nišo, za načelnika generalnega štaba pa general Itagaki, dosedanjí vojni minister.

Tokio, 12. sept. AA. (DNB): Vrhovno poveljstvo nad vsemi japonskimi oddelki na severnem, srednjem in južnem Kitajskem je poverjeno generalu Nišiju, dosedanjemu generalnemu nadzorniku vojaških šol. Za šefa generalnega štaba je imenovan dosedanjí vojni minister general Itagaki, za poveljnika japonske armade na severnem Kitajskem general Ijida, na srednjem Kitajskem pa general Jamada, ki je to do poveljeval že doslej. Čete na južnem Kitajskem so pod poveljstvom generala Anda. Novi japonski poslanik v Mandžuriji general Umedzu je postal obenem tudi vrhovni poveljnik japonskih oddelkov v Kvantungu, dosedanjí poslanik general Jeda pa je premeščen v generalni štab v Tokio. Vojaški krogi mislijo, da pomenijo ta imenovanja začetek nove akcije Japoncev na Kitajskem.

Japonska pošta za Evropo

Tokio, 12. sept. c. Japonska pošta uprva je odredila, da gre odslej vsa pošta za Japonsko najprej v Ameriko, od tam pa dalje z ladjami nevtralnih držav. Pošta v Nemčijo bo še nadalje zaenkrat pošiljana preko Sovjetske Rusije.

Izvoz premoga iz Nemčije

Berlin, 12. septembra. AA. (DNB). V zvezi z govorom maršala Göringa o nemških sirovinah piše »National Wirtschafts-korrespondenz« med drugim: Dasi nam primanjkuje gotovi proizvodov, vendar razpolagamo z obema osnovnima sirovinama, ogljem in železom. Zaradi sijajnega uspeha naše vzhodne armade se je možnost pridobivanja teh dveh sirovin znatno povečala. Istočasno smo dobili v svojo oblast poljska industrijska središča. Kar se tiče črne premoga, ga imamo sedaj toliko, da nihče na evropskem kontinentu ne razpolaga z enako količino. Zavarovano nam je intenzivno izkoriščanje te sirovine za več desetletij. Nemška proizvodnja črnega premoga je dosegla leta 1938 višino 186,7 milijonov ton. Če se temu doda še proizvodnja rudnikov, ki so dozdaj pripadali Poljski, ki se pa odslej nahajajo v nemških rokah, se zviša količina za 61,5 milijonov ton. Glede izvoza premoga je naš položaj mnogo ugodnejši kakor položaj Anglije, dasi Anglija trdi, da lahko izvaja blokado proti nam. Praktično pa Anglija ni v stanju dobavljati gorivo svojim sedanjim kupcem, medtem ko se izvoz nemškega premoga neovirano vrši v niz držav. Količine premoga, s katerimi razpolagamo, so tako velike, da premog lahko izvažamo v nordijske države, na evropski jugovzhod ter na jug.

Italijanske ladje zapustile Španijo

Madrid, 11. sept. AA. (Havas) Danes so iz luke Vigo odpluli italijanski parniki, ki so se zatekli vanjo ob izbruhu sovražnosti. V luki Vigo je ostalo še 30 nemških ladij. Emissijske radijske postaje na teh ladjah so zapечатene.

sili sta izgubili 17 parnikov s skupno tonazlo 96.000 ton, Nemci pa 5 parnikov s skupno 15.000 tonami. Med 17 potopljenimi parniki aliranih držav je 16 angleških in samo 1 francoska ladja. Nevtralne države so izgubile doslej štiri parnike.

Internacija ali odhod iz španskih luk

Madrid, 12. sept. br. Španska vlada je odredila, da morajo vse ladje vojskujocih se držav v 24 urah zapustiti vsa španska pristanišča ter pristanišča španske preko morske posesti, ker bodo sicer internirane.

Kje je „Bremen“?

Stockholm, 12. sept. o. Nemški potniški parnik »Bremen«, čigar usoda je od početka vojne neznan, se nahaja po trditvah švedskih listov v nekem ruskem pristanišču ob Severnem ledenem morju.

Angleški kralj mornarici

LONDON, 12. sept. j. Kralj je poslal admiralteti pismo. V njem omenja tradicijo angleškega vojnega in trgovskega brodogradnje, ki tvori pravo silo in slavo angleškega naroda. Naloga vojnega in trgovskega brodogradnje Velike Britanije je v sedanjí vojni izredno velika in častna. Vojno brodogradnje bo moralo varovati meje Velike Britanije in s trgovskimi ladjami vred omogočiti dovoz vojaštva iz dominionov in kolonij ter prevoz potrebnih surovin in hrane. Kralj končuje pismo z besedami: Naj vas varuje Bog!

Ameriški letalci za angleško vojsko

Ottawa, 11. sept. j. Doslej se je prijavilo nad 300 kanadskih in ameriških letalcev v službo angleške vojske. Vsi ti protivojstolci odpotujejo v Evropo s prvimi parniki.

Chamberlain predsedniku kanadske vlade

London, 11. septembra. AA. (Reuter) Predsednik vlade Chamberlain je na brzojavko, s katero ga je predsednik kanadske vlade King obvestil, da je Kanada v vojnem stanju z Nemčijo, odgovoril:

Globoko me je ganilo, ker ste me izvolili osebno obvestiti, da se Kanada nahaja v vojnem stanju z Nemčijo. Izredno bodrilni mi je, da sem zvedel, da se je Kanada pod vašim modrim vodstvom odločila zastaviti vse svoje bogate vire moči za naš skupni boj proti napadalcu.

Priprave za vseameriško konferenco

Washington, 12. sept. br. Prezident Roosevelt, ki se je včeraj vrnil iz Hydeparka v Washington in je imel že sredi daljša posvetovanja z državnim tajnikom za zunanje zadeve Hullom in drugimi ministri, je danes svoje razgovore nadaljeval. Pri njem je bil tudi poštni minister, ki se je pravkar vrnil iz Evrope. Po današnjih razgovorih v Beli hiši je Hull novinarjem izjavil, da priprave za bližnjo panameriško konferenco naglo napredujejo. Doslej je prijavilo svojo udeležbo na konferenci že 21 držav. Delegacije Zedinjenih držav bo vodil državni podtajnik zunanjega ministrstva Wales.

Uvedba vizumov med Madžarsko in Nemčijo

Budimpešta, 12. sept. AA. (Havas). Po poročilu madžarske tiskovnega urada razmišlja madžarska vlada o možnosti uvedbe vizuma za potne liste v prometu med Nemčijo in Madžarsko. Kakor znano, je bilo vidiranje potnih listov med Madžarsko in Nemčijo že pred več leti odpravljen.

40 ljudi zgorelo v kinu

Atene, 12. septembra. AA. (DNB). V nekem kinu na otoku Lemnu je nastal požar

Naši kraji in ljudje

Dobra vinska letina na Dolenjskem Pridelek bo obilen in po kakovosti izreden

Novo mesto, 12. septembra
Dolenjec je na svoje vinorodne gorice zelo ponosen. Ni mu lepšega in veselejšega dela kakor v vinogradu, od katerega upa, da mu v jeseni napolni prazne sode z do-
bro in sladko kapljico. Kolikokrat na leto obhodi vinograd od trte do trte, ko opravi-
lja potrebna dela in opazuje razvitek! Ko-
likokrat s skrbjo in strahom opazuje tem-
ne oblake, ki mu groze z ledenim zrnjem
pokončati up in veselo pričakovanje boga-
te letine, kako je vesel in se s zahvalnico
zahvaljuje Bogu, da se je namesto uniču-
joče toče vili blagodejni dež, ki je oživil
in pokrepil rast sladkih jagod!

Tiha želja vinogradnikov je bila letos
bogato uslišana. Dasi je bila pomlad zelo
neugodna in so pogosti nalivi grozili uni-
čiti ali zmanjšati pridelek grozdja, je lepo
in suho poletje popravilo škodo, tako da
pride do veljave trditve vinogradnikov, da
je vsako enajsto leto dobra letina za vin-
sko trto. Kaže, če ne pride še v zadnjem
času do kake nesreče, da letošnje leto ne
bo zastajalo za dobrima vinskima letina-
ma 1917 in 1928.

Po vseh dolenjskih vinogradih, tako to-
stran Gorjancev kakor tudi po Beli Kra-
jini so vinske trte polne sladkega grozdja
z lepimi in debelimi jagodami, ki ga se-
dajne izredno lepo vreme in vroče sonce me-
ha in mu daje potrebno sladkobo. Tako se
obeta neke bogata temveč tudi po kakovos-
ti dobra vinska letina.

Vinogradniki, ki še niso prodali lanske-
ga pridelka ga skušajo spraviti pred trga-

tvijo v denar, da sprazniijo posode za no-
vi pridelek. Bogat in dober pridelek groz-
dja bo gotovo rodil dobro kupčijo grozdja,
ki ga smemo prištevati med najboljše in
zdravo sadje. Ker bo svetovni položaj naj-
brž oviral izvoz grozdja v inozemstvo, bo
pač potrebno kaj ukreniti, da bo trgovina
grozdja ustrezala potrebam naših vinograd-
nikov.

Trška gora pri Novem mestu je prav
vabljiva in prijazna izletna točka Novome-
ščanov, kamor zelo radi delajo izprehode
in zabavne izlete v poletnem času, da se
pokrepijo z zlato dolenjsko kapljico in se
navdajo krasnega razgleda, ki se jim tu
nudi po krški dolini proti Brezicam, na sli-
kovite Gorjance in doli proti Zagrebu in
hrvaški nižini. Posebno mnogo pa ima ob-
iskovalcev Trška gora na praznik Malega
Smarna, ko se že od nekdaj vrši cerkveno
prošenje. To priliko je uporabila pisatel-
jica Bučarjeva v ljudski igri »Na Trški go-
ri«, ki se je na mnogih podeželskih odrih
prav z uspehom uprizorila.

Tudi letos je lepo jesensko vreme pri-
vabilo mnogo pobožnega ljudstva kakor tu-
di zabave željnega občinstva na prijazno
in ljubljimi trati, ki se posebno letos
šibe pod pezo dozorevajočega grozdja.
zasajeno Trško goro. Vendar na letošnjem
prošenju ni bilo običajnega vselega
razpoloženja in tiste dobre volje kakor jo
je običajno opaziti med dobrovoljnimi Do-
lenjci. Svetovni dogodki so navdajali ob-
iskovalce z resnobo.

Kako je Ada postala Adam Preobraženje strojepiske in pisateljice v moškega

Beograd, 12. septembra
Spet smo iz dekleta dobili fanta. O tem
poroča dr. Peter Kostić v »Vremenu«:
Strojepisica in pisateljica podlistkov v beo-
grajskih in pokrajinskih listih je bila ne-
davno sprejeta na žensko kliniko v Beogra-
du in takrat so jo vpisali v bolnišnično knji-
go kot gospodično Ado Lasosovo-Veseliče-
vo. Natanko so jo pregledali in jo po nekate-
rih dnevih oddali na urološko kliniko
prof. dr. Koena. Gospodično Ado so tam
oblekli v moško obleko in ji dali moško
ime. Na listu, ki visi nad vsako bolnišni-
čno posteljo je bilo poslej zapisano: Adam La-
sas Veselić. Tako se je Splitčanka Ada pre-
krstila v Adama.

Se ni dolgo tega, ko je v zdravniških
krogih in javnosti vzbudilo pozornost preo-
braženje dveh slovenskih svetovnih re-
korderk: Smetkowne na Poljskem in
Koupkove na Češkem. Sportni forumi so
celo razveljavili rekorde, ki sta jih bili do-
segli Smetkowna in Koupkova, ko se je
dognalo, da sta obe rekorderki pravza-
prav fanta. V Parizu je izšla knjiga o
Smetkowni. Ko je Ada Veseličeva čula za-
njo, je knjigo takoj naročila, kajti tudi
Ada ni bila glede same sebe na jasnem. S
to knjigo v roki se je pojavila pred dnevi
pri nekem beograjskem zdravniku in ga je
prosil, naj ji pomaga, ker je njena zave-
da podobna primeru Smetkowne.

Gospodična Ada Veseličeva šteje 35 let.
Nosila je doslej krilo in bluzo, imela je
žensko frizuro in je oblačila svilene nogav-
ice. Njeno obnašanje je v glavnem žen-

ska, njen glas pa je moški. Zdravnik je ta-
ko ugotovil, da gre za preobraženo spo-
la. Gdč. Ada mu je zaupala: »V nežni otro-
ški dobi so me starši dali v otroško zaveti-
šče, v katerem so bile same punčke. Kma-
lu pa so me iz zavetišča vrnili domov. Ma-
ti mi je zgodaj umrla in sem morala živeti
pri mamehi, ki ni imela dosti smisla za svo-
jo pastorko. Oče je bil v skrbah zaradi
mojih čudnih razpoloženj in me je nekaj-
krat peljal k zdravniku. Zdravnikji so mu
zatrjevali, da bo po prestani puberteti po-
trebna neka intervencija...«

Puberteta je minila in Ada je še nade-
ljno ostala v krilu in v ženski družbi, če-
prav je vedela, da tam ni njeno mesto.
Bavila se je s sportom in je igrala hazeno,
čeprav je čutila, da ji bolj ustreza moški
sporti. Mnogo je trpela in je svoje trplje-
nje izražala zgolj po podlistkih, ki so bili
vsem včasih zaradi iskrenosti. Samo da ni-
hče ni mogel razumeti pravega motiva nje-
nih podlistkov. Motiv je bil šele zdaj ugo-
tavljen na dveh naših vseučiliških klinikah.
V ponedeljek je Ada zapustila kliniko
kot Adam. Nima več ženske frizure, oble-
ka je hlače, moške čevlje in kravato. Gos-
pod Adam se je nato napotil v mesto z
aktivno polno raznih rokopolov, pesmi in
podlistkov. Adam je odlični strojepisec in
upa, da bo vendarle dobil službo. Njegovo
preobraženje bo v kratkem popolno. Adam
bo zgolj še prihajal na ambulantno zdrav-
ljenje s hormoni, ki naj še bolj izrazijo
njegova moška svojstva.

Želje potujočih iz Zasavja Večerni potniški vlak naj se povsod ustavlja

D. M. v Polju, v septembru 1939
V časih, ko se mnogo razpravlja o iz-
boljšanju prometa na naših železnih in
se za uspešno razpravljanje tudi sklicuje-
jo ankete, na katere so povabljeni zastop-
niki vseh interesiranih ustanov, društev in
oblastev — le zastopniki potujočega občis-
tva ne — bomo gotovo storili prav, če
pokažemo na nekoliko primerov zamudne-
ga potovanja po železnici, ki ga je povzro-
čila novost, uvedena v vozni red pred le-
tom dni: pospešitev nekaterih potniških

vlakov na progi Ljubljana—Zidani most.
Ta pospešitev, ki je bila dosežena s tem,
da se potniška vlaka, ki odpeljeta iz Lju-
bljane ob 13.40 in 18.27, ustavita šele v Li-
tiji, privede potnike, namenjene na posta-
je najprej od Litije, res da za kake četrt
ure prej na njihove namembne postaje, to-
da na občutno škodo na času za mnoge
potnike, ki ne morejo ujeti lokalnih vlak-
ov Ljubljana—Litija, ki postojita na vseh
postajah od Litije, in ki odpeljeta kake če-
turt ure pred odhodom pospešenih potniških
vlakov. Teh potnikov pa je kaj veliko. Nji-
hovo število pa čisto pomnoži še gorenjec,
če pripelje v Ljubljano s toliko zamudo,
da potniki nimajo več zveze na lokalni
vlak Ljubljana—Litija. Vsem tem potni-
kom, ki potujejo na postaje D. M. v Po-
lju, Zalog, Laze, Jevnica in Kresnice, ne
preostane nič drugega, kakor da se vsede-
je v pospešeni potniški vlak, ki jih pope-
lje mimo domačih postaj naravnost v Li-
tijo. Seveda spovedniki od njih izterjajo
voznino do Litije. V Litiji ti potniki izsto-
pijo, si kupijo spet vozne karte iz Litije
do domačih postaj, kamor jih potegne na-
zaj lokalni vlak Ljubljana—Litija. Za mor-

da četrtino pridobitev časa, katere so de-
ležni tisti potniki, ki potujejo na postaje
naprej od Litije, so oškodovani drugi po-
tniki s postaj do Litije kar za celo uro, vr-
hu tega pa še na denarju, saj so morali
plačati voznino za preveč prevožene posta-
je do Litije in nazaj do domače postaje.
Za te potnike je novost v voznem redu ne-
rodno in dosti drago potovanje. Nastane
torej upravičeno vprašanje: ali se sme ko-
ristiti nekaterim potnikom na škodo na čas-
u in denarju drugih potnikov? Prav go-
tovo, da ne.

Res, mučno je v pospešenem vlaku po-
slušati prepire potnikov s spovedniki, ki
pač morajo po svoji službeni dolžnosti od-
potnikov, ki niso vedeli, da vlak ne po-
stoji na postajah od Litije in se vozijo je-
zno do Litije, izterjati doplačilo voznine do
Litije. Mnogi voznino še plačajo, toda za
izgubljeni čas jim ni vseeno, zato dajejo
duška svoji upravičeni jezi. Kdo pa vé za
našo posebnost, da ne postojijo več vsi
osebni vlaki in vseh postajah! Niti oni ne
vedo tega, ki nosijo vozni red v žepih.

Strahovito trčenje avta in voza Veleposestnik Jože Čudovan smrtno nevarno ranjen

Novo mesto, 12. septembra

Ze večkrat smo opozorili našo javnost,
zlasti avtomobiliste, da je potrebna skraj-
na previdnost pri vožnji na prometnih kri-
žiščih in na nevarnih ovinkih. Vsa naša
opozorila pa so bila zaman in človek dobi
nehote vtis, da sleherni opomin zaleže to-
liko, kakor bob v steno. V Novem mestu
so se v kratkem razdobju na nevarnem
kandijemski križišču, kjer se križajo štiri
ceste, zgodile že mnoge prometne nesre-
če, pri katerih so prizadeti odesli večje
ali manjše poškodbe ne glede na veliko
gmožno škodo, ki so jo utrpeli. Kljub vse-
mu temu pa nevarno križišče še vedno ni
zavarovano s primernimi znaki in najbrž
čakajo, da bo zahtevalo še več žrtev. Spo-
šno je tudi opaziti, da nekateri avtomobi-
listi skrajno drzno in brezobzirno drve
skozí mesto in z divjo naglico zavijajo
okoli ovinkov ali jih pa celo režejo, ne me-
neč se za cestne policijske predpise. Pa-
metno bi bilo takim divjim vozačem vzeti
izkaznico in jim naložiti občutno globo, ki
naj bi se stekale v korist fonda za ceste.

Snoči pa je bilo pozorišče usodne pro-

metne nesreče tudi križišče nad železniško
postajo v Bršljinu blizu Osojnikove go-
stilne. Iz Bršljina se je proti Novemu me-
stu peljal ob 19.10 na enovprežnem vozu
53-letni veleposestnik Jože Čudovan, do-
ma iz Čadreja pri Št. Jerneju. Od mesta
proti Bršljinu je prav takrat pridrvel neki
avtomobilist, ki je z vso silo treščil v po-
sestnikov voz in ga razbil. Posestnika Ču-
dovana je močan sunek vrgel v loku z vo-
za na cesto, kjer je obležal z razbito lo-
banjo. Konj se je iztrgal iz vprege in div-
jal po cesti proti Novemu mestu. Pozne-
je so ga kilometre daleč ustavili na Ločen-
ski cesti. Gostilničar Ivan Osojnik je po-
nesrečenega posestnika Čudovana prepe-
ljal v Bolnišnico usmiljenih bratov v Kan-
dijo, kjer se danes leži v globoki nezave-
sti. Ugotovili so, da ima razbito lobanjo
in hud pretres možganov mimo tega odr-
gnine po vsem telesu. Čudovan je ugleđen
mož, znan po vsem Dolenjskem kot priden
varčen posestnik. Doma ima ženo in pet
otrok. Vse kaže, da je njegovo stanje brez-
upno in zato so ga tudi danes iz bolnišni-
ce prepeljali domov. Brezvestnega šoferja
je policija že izsledila in izročila sodišču.

Ivan Uljetić v zvezi z morilcema Pričakal ju je v soboto pred Adamičevim graščino

Ljubljana, 12. sept.

Dvojni umor v Blatu pri Grosuplju je še
zmerom deležen pozornosti vse naše široke
javnosti. Trupli obeh umorjencev, posest-
nika Jožeta Nučiča in njegove žene Ma-
rije, sta bili po obdukciji v mrtvašnici
prepeljani v cerkev na Gasnici, kjer je
bil večeraj pogreb. Pogreba se je udeležila
velika množica občinstva iz domače vasi
in okolice.

Edino, česar so se mogli orožniki v za-
sledovanju obeh morilcev prijeti od kra-
ja, je bila navedba kmeta, ki je srečal
dva sumljiva neznanca na cesti, ko je pe-
ljal v rani jutranji uri čebele na pašo. Ze
od vsega početka pa se je okrog 16letnega
Ivana Uljetića, rejenca obeh žrtev, zgo-
ševal sum, da je vsaj od daleč sodeloval
pri zločinu. Fant se je izprva sicer trdo-
vratno izmikal, v svojih odgovorih pa se
je zapletal v zmerom očitnejša protislovja.
Nazadnje je le priznal, da je bil z moril-
cema v dogovoru. V soboto se je večerni
vlak, ki prihaja iz Ljubljane, iznenada
ustavil v neposredni bližini Adamičeve
graščine pred Grosupljem. Nekdo je bil
potegnil zasilno zavoro, a ko so sprevod-
niki skušali ugotoviti, kdo je bil, ni bilo
ne duha ne sluha za njim. Pozneje pa se
je izkazalo, da je vlak na tem mestu
pričakoval Ivan Uljetić z električno sve-
tilko v roki.

Ko so ga orožniki vprašali, kaj je prav
tisto minuto delal na tem mestu, se je
izgovarjal na vse načine, pojasniti pa ven-
dar ni mogel, kako je bil vedel, da se bo
vlak ustavil prav tam. Vse kaže, da sta se
morila pripeljala v tem vlakom in sta
se bila z Uljetićem dogovorila, da bo pred
Adamičevim graščino obstal. Nazadnje so
orožniki pod pretezo, da bo dobil dedi-
ščino svojih rednikov, če vse po pravici
pove, izmamili iz njega priznanje, da je bil
dogovorjen z morilcema, da jima je od-
pri in jima svetil po hiši. Med drugim
je izpovedal, da je bil eden izmed moril-
cev nekoli Slavko, ki je pred leti služil pri
Nučičevih, njegovega pajdaša pa ni po-
znal. Preden so ga orožniki odgnali na
postajo, je Uljetić še rekel nekemu me-
sosedu: »Sad će biti sve moje i sad ču

prodati vole!« Iz tega bi se dalo sklepati,
da je bil ves zločin povsem po načrtu za-
snovan in da je bil tudi mladoletni Ulje-
tić od vsega početka zapleten v stvar.

Ivana Uljetića je mati rodila v jetni-
nici, kjer je prestajal kazen, potem ko je
umorila svojega moža. Ko je bil dve leti
star, so ga Nučičevi poiskali v Dečjem do-
mu v Ljubljani, pozneje pa so ga morali
za nekaj časa oddati Dečjemu domu v
Trogrin, kjer je ostal štiri leta. Nekako
pred dvema mesecema so ga dobili nazaj,
a fant je bil, čeprav sicer živahen, precej
potuhnjen narave. Po navdi se je malo
družil z vaškimi otroki, pač pa je rad na-
vezoval stike s starejšimi delavci in hlapci.
Ki so od časa do časa prihajali k hiši. Od
tudi najbrž njegovo poznanstvo z za-
gonetnim Slavkom.

Grosupeljski orožniki so bili danes
znovič ves dan na nogah. Kakor prič-
kujejo, bo Slavko, ki je po vsej priliki iz
okolice, kmalu aretiran.

Obup zaradi bolezni

Log pri Litiji, 11. septembra

Včeraj popoldne ob pol 17. so ljudje na
travniku, ki se začneja ob železniški škar-
pi, zagledali ležečega moškega, ki si ji
očividno storil silo. Kmalu se je okrog nje-
ga zbralo precej vaščanov, ki si niso vedeli
pomagati, pač pa so takoj po železniški
čuvajnici telefonirali v Litijo orožnikom za
posredovanje. Mimoidoči kolears je ugo-
vil, da je Puncer Oskar, rojen l. 1901 v Ce-
lju in tja pristojen. Iz dokumentov je raz-
vidno, da je služil svojčas pri mornarici.
trenutno pa je stanoval v Ljubljani na
Glinčah. Pri sebi je imel več zdravniških
izpiščeval, ki pravijo, da je bolehal za
neozdravljivo srčno boleznijo in močnim
revmatizmom. Poklican je bil na orožne
vežbe. Popil je neko belo tekočino, ki je
bila brez vonja. Za slovo je napisal v svoji
beležnici dva listka, enega za oblast, dru-
gega za svoje. V obeh opravičuje svoje
dejanje z neozdravljivo boleznijo. Mrtveca
so na odredbo orožnikov prepeljali v
mrtvašnico na litjskem pokopališču.

Diplomatski slovar

Po dveh skokih na druga področja na-
daljevanje danes razmotirvanje o položaju
nevtralecev. V prejšnjih sestavkih sem na-
mo na splošno opozoril na pravice in dol-
žnosti nevtralnih držav ter vojskujočih se
držav napram nevtralnimi. Danes želimo na-
daljevati poglavje o pravicah in dolžnostih
nevtralecev v suhozemni vojni. Poglejmo
si, kakšne so v tej

dolžnosti nevtralecev.

To poglavje je precej obsežno in ga bom
zaradi pregleda razdelil v tri dele: 1. de-
janja nevtralne države na svojem terito-
riju (ozemlju), 2. dejanja državljano-
nevtralnih držav na ozemlju lastne države, 3.
dejanja državljano tretjih držav na ozem-
lju nevtralne države ali izven njega. Ogled-
mo si prvo vrsto dejanj, da odgovorimo na
vprašanje:

Kaj sme in kaj ne sme storiti nevtralna
država na svojem ozemlju?

Po že navedeni peti haški konvenciji iz
leta 1907 so postavljene nevtralni državi
naslednje omejitve: 1. ona ne sme
dovoliti na svojem ozemlju zbiranja bor-
cev za nobeno izmed vojskujočih se strank,
2. ona ne sme dovoliti prehoda čez katere
izmed vojskujočih se strank preko svoje-
ga ozemlja, 3. ona ne sme dovoliti izde-
lovanja ali pripravljanja orožja, municije ali
vojnih ladij za nobeno izmed vojskujočih se
strank. (Znano je, da je ameriški nevtral-
nostni zakon izrecno uvedel embargo na
izvoz orožja ali prepoved prodaje orožja
katerikoli izmed vojskujočih se strank;
znano pa je tudi, da se Roosevelt že dolgo
bori za spremembo te določbe, ker so za-
rad nje oškodovane one vojskujoče se
stranke, ki imajo denar, na korist onih, ki
denarja nimajo. O tem pa bom imel še
priliko podrobno govoriti.)

Tem dolžnostim nevtralnih držav, ki so
seveda v praksi lahko samo bolj ali manj
splošne (odvisno je to v veliki meri od
mednarodnega položaja nevtralne države),
odgovarjajo na drugi strani dolžnosti
vojskujočih se strank, ki ne
smejo izvršiti nobenega dejanja vojnih so-
vražnosti na nevtralnih tleh. Ako na pri-
mer vojskujoče se čete v begu pred sovražni-
kom ali iz kakega drugega razloga vde-
rejo na nevtralna tla, jih nevtralna država
ne sme, temveč tudi mora razorožiti in
internirati kot vojne ujetnike do konca
vojne. Takih primerov poznamo iz prete-
losti precej, ni pa izključeno, da nam bo-
do v kratkem znani novi primeri v sedaj-
nji vojni.

Iz navedenih pravil je razvidno, da ne
smejo na ozemlju nevtralne države izvr-
šiti nobenega sovražnega dejanja proti
vojskujočim se strankam niti držav-
ljani nevtralne države, niti
izomeci. To načelo je bilo zamišljeno
seveda kot absolutno ali stodoletno, toda
že v zadnji svetovni vojni se je izkazalo,
da je bila nevtralnost nekaterih večjih
držav samo tako zvana »dobrohotna
nevtralnost«, dobrohotna za to ali ono
vojskujočo se stranko. Tako je na primer
Italija, ko še ni vstopila v vojno, preme-
stila vse svoje čete s francoske na avstrijs-
ko mejo, medtem ko je o Švedski znano,
da svojih čet ni zbirala proti Nemčiji, tem-
več proti Rusiji. V kolikor bi se sedanje
italijansko stališče moglo označiti za ne-
vtralnost (osebno mislim, da gre bolj za
politiko čakanja, ki ni istovetna s politiko
nevtralnosti), bi tudi njeno sedanjo ne-
vtralnost lahko označili le kot »dobrohot-
no«. O »dobrohotni nevtralnosti« (dobro-
hotni za Anglijo in Francijo) lahko go-
vimo tudi v sedanjem primeru Zedinjenih
držav Severne Amerike, posebej ako upo-
števamo Rooseveltove namere.

Ne glede na te izjeme, ki tudi tu samo
potrjujejo pravilo, pa moramo reči, da je
tako zvana »dobrohotna nevtralnost« v
nasprotju s strogim pojmovanjem nevtral-
nosti. Zato je na primer nevtralni držav-
ni prepovedano tudi istočasno podpira-
nje obeh (ali več) vojskujočih se strank,
četudi v enaki meri, kajti potre-
be obeh vojskujočih se strank niso nikdar
enake in se zato nevtralna država ne mo-
re s tem izogniti nevarnosti, da ne bi s
svojimi dejanji ene izmed vojskujočih se
strank bolj podprla kakor druge. Tako
zvana »materialna nepristranost« (ali ne-
pristranost v zaloganju z materialom) bi
se torej kmalu izkazala kot — prista-
nost, oziroma vsaj sorazmerna prista-
nost.

Vpogled v pravice in dolžnosti nevtralnih
držav nam tako sproti odkriva, kako ko-
ljiv in izpostavljen je lahko položaj držav,
ki so se odločile za neudležbo v konkretni
sovražnosti. Menda je to precej v na-
sprotju s tem, kar se o nevtralnosti na
splošno in brez pravega znanja misli.

Serulator

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, za-
stoji krvotoka jeter in nezadostnem izo-
ževanju žolčeca, nastalih vsled zapeke,
se dosežejo vedno odlični uspehi z na-
ravno »Franz-Josefov« grenko vodo.
Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-
Josefov« grenko vodo in jo dobro pre-
neso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Vzgoja skavtskih voditeljev V tečaju na robu bosanskega pragozda je dosegel prvo oceno slovenski tečajnik

Sarajevo, 11. septembra

Skavtska organizacija, ki ji je položaj
temelje angleški lord Baden Powell, se je
tudi v naši državi močno razmahnila. Do-
mala vsak večji kraj ima svojo skavtsko
edinicu, nazvano steg, ki nosi ime po ka-
kem jugoslovenskem odličniku ali zgo-
dovinski osebi. Skavtizem ima vodilno na-
čelo: Bodi pripravljen! Mladina se vežba
v stegih, na taborih, na pohodih in vse-
povsod, da bo nekoč vredna svojega me-
sta v državni zajednici.

Letošnje poletje so bili v raznih krajih
tabori in tečaji. Posebno važen je bil
skavtski tečaj, ki ga je priredila drinska
skavtska župa na robu bosanskega pra-
gozda v Jelaških Lukah ob Krivaji. V
lajžo orientacijo naj navedemo, da je tre-
ba potovati iz Sarajeva do Zavidovičev 3
ure z vlakom, od tam pa je še tri ure
vožnje z gozdno železnico. Vsa pot razka-
zuje izletnikom neizmerno bogastvo, ki ga
premore naša država v svojem osrčju. Je-
laške Luke so svet zase. Narod je siroma-
n, a pošten. Tja še ni posegla kultura.
Večina ljudi je nepismenih in v pohvalo
omenjamo, da so skavtski taborniki izra-
bili svoj skromni prosti čas tudi v to, da

so vzeli v roke nepismene prebivalce in
jih učili čitati in pisati. Poleg poljubnih
nepismenosti se so posvetili tudi zbiranju
stevu. Marsikateri kmetiški ranjenec je do-
bil prvo pomoč, obvezo in zdravilo pri
vrlih skavtih. Vode okrog Jelaških Luk
trpe na pomanjkanju joda. Zato je tam
močno razvita golšavost. Vsem tečajnikom
bo v spominu neka ženica, ki si je tudi
prišla ogledat tabor. Nosila je golšo, večji
kakor glava...

V tabor so se priglasi skavtje iz mno-
gih krajev Jugoslavije. Večino so tvorili
člani domače drinske župe. Bilo pa je tu-
di nekaj Slovencev. Vsak tečajnik si je
postavil lasten šotor, skupina kuharjev je
imela svoj stan, da so se letošnji tabor-
niki lahko posvetili samo študiju in ve-
žbam. Vodja tečaja je bil načelnik sarajev-
ske župe Mihaelo Jenjić iz Sarajeva. Med
predavatelji so bili najodličnejši skavtski
organizatorji, med njimi Mano Seifert iz
Ljubljane. Več predavateljev je bilo tudi
iz Zagreba. Dnevni red tečaja je bil na-
slednji: vstajanje ob 5. uri zjutraj, počitek
ob 22. uri. Dnevno je bilo po 6 ur preda-
vanj, ostali čas so porabili za pionirstvo,
izlete in dela v naravi. Predavanja so bila

o naslednjih predmetih: zgodovina, razvoj
in značaj skavtizma, ideologija skavtizma,
psihologija otroka, osnova skavtske prak-
se, etika skavtskega vodje, vodni sistem,
higiena, telesne vaje, redovne vaje, lahka
atletika, igre, metodika in način dela, ta-
borenje, pionirstvo, topografija, ročna de-
la, delo z volčici (najmlajši pripadniki
skavtizma), delo v klubu z roveri in sta-
narinaricami (odrasli moški in ženski
skavtje), delo s seljaki in delavci, sveča-
nost in še to in ono.

Posameznega tečajnika so ocenjevali
med drugim tudi z naslednjih vidikov:
osebno razpoloženje, razpoloženje do dru-
gih, doprinos k skupnemu veselju, delo za
sebe, delo za obo korist, marljivost, uspeh
dela, lastna iniciativa, čuvanje zdravja,
urejenost, disciplina, odzivanje na signale,
držanje v odmoru. Na osnovi izpitnih
ocen, rezultata tekmovanja, pokazne volje
in sposobnosti na tečaju in po vseh osta-
lih ugotovitvah so dobili tečajniki posebn-
na spričevala. Večina je bila kvalificiranih
za skavtske vodje. Slovenskim skavtom
je bilo v veliko veselje, da so odnesli s
seboj najboljše spričevalo. Prvi v tečaju
je bil namreč br. Duško Pleničar iz Litije.
načelnik litjskih skavtov stega kralja
Matjaža.

V teku tečaja je bilo tudi več nočnih
vežb. Med najlepšimi pohodi je bil izlet
v popolni opremi na najvišje planinske
točko v okolišju, na Sekiro Pot je vo-

dila skozi romantične predele, tesno ob
reki Krivaji, kjer je cesta vsekana v žive
skale. Sledili so nekaj časa tudi železniški
progi, ki vozi v serpentinah celo v višino
do 1200 metrov. Na Sekiri je še mnogo
takih kosov zemlje, kakor v pragozdih.
Mestoma naši tečajniki niso mogli skozi
nepredorne šume, ker so jim zapirale pot
stoletne smreke. Tam so zajetna drevesa,
ki po stoletjih rasti padejo kot žrtev sta-
rosti ali viharjev in prelomljena strohné.
Do njih ne morejo delavci. Pot iz Jelaških
Luk, ki so v višini 500 metrov, do Sekire
je dolga 6 ur.

Taborniki so imeli ves čas precej ob-
iskovalcev iz domače in sosednjih vasi.
Prebivalci so katoliki in muslimani. Obe
verozpovedi imata tam svoje božje hra-
me. Tečajniki iz vseh predelov širne Ju-
goslavije so spoznali skromen način živ-
ljenja v odročnih bosanskih šumah. Tečaj
je popolnoma dosegel svoj namen. Vodi-
teljem skavtskih edinic je dal novih pobud
za nadaljnje delo. Priprani smo, da bodo
svoje dosedanje delo še bolj razmahili v
duhu pravega skavtskega življenja, ki se
razvija na soncu, ob vodi, na svežem zra-
ku in to v popolnem soglasju z moderni-
mi vedami, ki jih uče pedagogika, psiho-
logija in higiena. Jugoslovenska mladina
se požrtovalno stavlja v službo narodne
skupnosti.

RAJTE V „JUTRU“!

Gosp. Lazar je že nad 40 let član za-
gorskega Sokola in kot odlično naprednega
duha že od nekdaj zvest naročnik našega
lista. Sodeloval in pomagal je z vso pri-
rojeno naddarjnostjo utrl pot v smotr-
no življenje in si

ŠE JUTRI

morete s plačilom naročnine preprečiti počivanje nezgodnega zavarovanja

pri „ZEDINJENI ZAVAROVALNICI D. D.“

Domače vesti

* **Poprava imena.** Z odlokom kr. banske uprave je bilo ugodno želji staršine sreskega sodišča v Kamniku g. Kajetana Premsterina, da se njegovo rodbinsko ime popravi v prvotno rodbinsko ime Premrov.

* **Podvojena plača za plovbo po vodah vojnoletnih držav.** Med organizacijama lastnikov ladij in mornarjev na Sušaku je bilo sklenjeno, da se za 100% poviša plača posadkam trgovskih ladij v naslednjih plovbah: v Baltiku za ves čas plovbe po morju in za ves čas bivanja v katerikoli baltiki luki, na Atlantskem oceanu pa od Gibraltara proti severu od vseh državah in pristaniščih brez razlike, ne glede na to ali so v vojne stanju ali ne, na jugu pa na jugu pa do višine Kanarskih otokov in do višine otoka Madeire. V Sredozemskem morju ni povišanja.

**PARIŠKE
novosti
ANGLEŠKE
posebnosti**

mode
za jesen

MANUFAKTURA
F. KS SOUVAN
MESTNI TRG 24

* **Medvedji stolp v Jajcu** so prebili. Da so že v srednjem veku znali zidati obrambne stolpe, ki so na las podobni utrdbam na Maginotovi ali Siegfriedovi črti, pričuje zlasti sloveča Medved-kula v Jajcu, zgrajena nad reko Plivo. To je največji in najmočnejši bosanski trdnjavi stolp, katerega zidovi so debeli 5,75 m. Že nekaj stoletij ni nihče vanj pogledal. Selet dni je župan Smail Hadži-Osmanović odredil, da se zid prebije, da bodo lahko trdnjavo preiskali zgodovinarji in da jo bodo lahko ogledovali turisti. Zidari so imeli nekaj dni trdega dela in se je izkazalo, da je trdnjava zidana iz najtršega kamena in s pomočjo posebne malte, ki jo je prav tako težko razbiti, kakor sam kamen. Spet je oživljena stara zidarska legenda, da so svoj čas prilivali mleko v malto... Vse kaže, da je Medved-kula bila najmočnejša utrdba na Plivi in najzanesljivejša straža gospodarjem Jajca. Zidaj bodo še raziskali, ali so podzemski hodniki res vezali Medved-kulo z mestno trdnjavo in s pečino pod slapom Plive.

**Igrati
slepe miši**

se pravi: sklopčični
odm. in sklopčični
Zato raje nosite
takoj očala od

**Ljubljana
PASAZA
NEBOTIČNIKA**

* **Velik požar na Sušaku.** V ponedeljek zvečer okrog 18. ure je izbruhnil požar na velikih skupnih skladiščih, zgrajenih iz armiranega betona. Požar je nastal v skladišču tvrdke Soić in Prozičević. Skladišče je bilo polno sodov bencina in nafte. Požar se je zato takoj močno razmahnil in gasilci so zastavili ves trud, da omejijo požar in da rešijo ostala skladišča, v katerih je takisto polno nafte, petroleja, bencina, žita in različne druge trgovske robe. Nedaleč od tam je tudi veliko skladišče železniških pragozov. Požar se je razvil v pravo katastrofo, ker so venomer eksplodirali sodi bencina in nafte. Podrobnosti o požaru še niso znane.

* **V Novski je zgorela električna centrala.** V nedeljo zvečer je nastal požar v električni centrali v Novski. Poslopje je popolnoma zgorelo. Stroji so sicer ostali, so pa hudo poškodovani in bo Novska dalje časa brez elektrike. Požar je nastal zaradi kratkega stika. Občina se bo potrudila za obnovitev centrale.

* **Velik požar v Hrvatskem Podravju.** V vasi Gorici blizu Koprivnice je nastal velik požar, pri katerem je v treh urah zgorela neka kmetijska hiša in osem gospodarskih poslopij, polnih orodja in različnega predeleka. Škodo so ocenili na 250.000 din, zavarovan pa ni bil nihče izmed šestih prizadetih gospodarjev. Požar sta zanetila dva fantiča.

* **Napad na starčka.** Iz Gornje Radgone nam poročajo: Med Antonom Krajncem in Janezom Roškarjem na Janževem vrhu je prišlo med obedom pri mizi do prepira. Krajnc je zgrabil Roškarija za desnico in z njo udaril po krožniku na mizi. Od silnega udara se je krožnik zdrobil ter so kosci razrezali Roškarija žile v zapestju. Hujši pa je naslednji primer: Mem posestnik Alojzjem Križanov in Radvenih pri Negovi in njegovim preuzetkarjem 80letnim Alojzjem Bračičem je prišlo do hudega prepira. Razjarjeni Križan je zgrabil kol ter začel udarjati po starčkov glavi. Bila bi gotovo katastrofa, da ni prihitela v zadnjem trenutku na pomoč svojemu očetu hčerka, žena Alojza Križana. Starček je bil prepeljan na zdravljenje v bolnišnico v Murski Soboti, njegovo stanje je zelo resno.

* **Zločinec Bratuš obsojen v Zagrebu.** Malokateri zločin je v Zagrebu vzbudil toliko zgražanja kakor umor mladoletnega dečka Vladimira Franca, ki je postal žrtv perverznejšega zločinca. Sum je padel na Jožeta Bratuša. Zločina mu niso mogli dokazati, pač pa se je dognalo, da se je večkrat grodo spozabil. Bratuš je nevaren

tip z burno preteklostjo. Pozna jo glasovska sodišča, pa tudi pred zagrebškim sodiščem ni novinec! Obsojen je bil tudi že v Leobnu. Doslej je presedel že 10 let v ječi. Zdaj je bil v Zagrebu obsojen na 4 leta strogega zapora ter na dve leti prisilnega dela.

* **Vpisovanje v enoletno drž. priznano trgovsko učilišče »Christofor učni zavod«**, s pravico javnosti, Ljubljana, Dobrobranska cesta 15. se vrši redno do konca tega tedna, ker je otvoren vsak dan dopoldne. Prijave se sprejemajo vsak dan dopoldne. Prijava se sprejemajo na razpolago! Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi, znan po svoji solidnosti in odličnih uspehih. (—)

* **Velike jate ptic na Hrvatskem.** Iz Ivanca poročajo, da so tja priletele ogromne jate vran, škorcev, lastovk, čapelj in divjih rac. Ljudstvo sodi, da so ptice zbežale s severa pred topovi in letali. Pravijo, da so podobne jate ptic videli le jeseni 1914, ko je tudi Dalmacija bila polna različnih ptic iz Vzhodne Prusije in Poljske.

* **Zaradi krave je iztiril vlak.** Iz Varaždina poročajo, da je prazna potniška garnitura, ki vozi iz Zlatarja v Zagreb, v ponedeljek popoldne naletela na kravo in jo ubila. Toda zato je potniški vlak skočil s tira in je bilo treba iz Varaždina nujno poslati pomoč. Redni promet je trpel tri ure zamude.

* **Iskal je prenočišče in našel pod lokomotivo.** Iz Siska poročajo, da je 35letni kmet Gligor Paprika končal tragično smrt. Nedavno ga je ugriznil stekel pes in siromak se ni zdravil. Bolezen je zadnje čase močneje nastopala in Paprika je začel tavati naokrog kakor brez uma. Ko je šel ob železniški progi, da bi kje našel prenočišče, ga je potegnila pod seboj lokomotivo nočnega osebnega vlaka in ga dobesedno zdrobila. Deli trupla so bili razmetani 90 m daleč po progi.

* **Kongresni odbor Gasilske zaječnice** dravske banovine v Ljubljani prosi vse do bavitelje za II. jugoslovanski gasilski kongres, da nemudno predložijo svoje račune, najkasneje pa do 20. t. m., ker jih po tem roku ne bo več priznal.

* **Sokolska tombola v Koprivniku.** Sokolsko društvo Koprivnik—Gorjuše priredi v nedeljo dne 17. t. m. loterijo ob vsakem vremenu. (—)

* **Trgovsko društvo »Merkur«** v Ljubljani bo imelo svoj redni občni zbor v četrtek dne 21. t. m. ob 7 uri zvečer v posvetovalnici Zdrženja trgovcev v Trgovskem domu, Gregorčičeva ulica 27, pritličje, levo v običajnem dnevnem redom. (—)

* **Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti pri Trgovskem učnem zavodu v Ljubljani.** Kongresni trg 2. Redno vpisovanje se vrši dne 9., 11., 12., 13. in 14. septembra od 9. do 12. in od 3. do pol 7. ure popoldne. (Na praznik in v nedeljo ni vpisovanja). Pričetek pouka je dne 15. septembra ob 8. uri. — Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in nudi svojim učencem vse ugodnosti kot jih imajo učenci državnih trgovskih šol. Šolnina je zmerja, ki jo zavod pridrži in potrebnim učencem tudi primerne znižja. Zavod uživa zavojo svoje vestnosti, discipline in svojih učnih uspehov izvrstnih sloves in je po svojih pedagoških metodah ter prvovrstnih strokovnih profesorjih najmodernejši in najuglednejši zavod te vrste. Zavod kot odlično zaključno šolo najtopleje priporočamo. (—)

Iz Ljubljane

* **Zaloga sladkorja, riža in kave** so se v Ljubljani zadnje dni tako pomnožile, da nikomur ne bo treba več tožiti o po manjkanju teh živil. Samo v ponedeljek je prišlo v Ljubljano 8 vagonov sladkorja, ki so ga izdelale že domače tovarne, zadnje dni minulega tedna smo pa dobili tudi 5 in pol vagona sladkorja. Samo tri ljubljanske veletrgovine imajo v zalogi pilihih 7 vagonov riža in 14 vagonov kave, da je Ljubljana preskrbljena z rižem in kavo zares pravi bogato. Kar se tiče domnevanega prikrižanja in kopčenja sladkorja, moramo pojasniti, da so taki očitki na račun ljubljanskih veletrgovcev popolnoma neutemeljeni. Kakor bi morale tudi ljubljanske gospodinjice že iz dnevnega tiska vedeti, je meseca avgusta primanjkovala sladkorja po vsej državi in smo ga uvažali iz inozemstva. Od 1. avgusta namreč pa do zadnjih dni so ljubljanski trgovci navzlic največjim naporom mogli za Ljubljano in Slovenijo dobiti samo 25 vagonov sladkorja, a Ljubljana je od tega sladkorja dobila 5 vagonov, da veletrgovci nikakor niso mogli ustreči željam prodajalcev sladkorja na drobno, ti pa spet niso mogli postreči gospodinjam s takimi količinami sladkorja, kakršne potrebujejo sedaj ob času vkuhanja sadja. Sedaj so s sladkorjem založeni vsi ljubljanski trgovci v taki meri, da bodo brez skrbi zmagali tudi največje zahteve češpljevega tedna.

Fiziološka gimnastika
ZA DAME IN GOSPODE

vsak ponedeljek, sredo in petek od 6.—8. ure zvečer v telovadnici učiteljske šole — Reslavca cesta.

Pričetek v ponedeljek — 18. septembra. Vodi KOZAK JOSIP.

* **Poroka.** V farni cerkvi na Viču sta se poročila g. inž. Matej Kodela in gospodinja Nada Robežnikova, oba iz znanih in uglednih viških družin. Kot prič sta bila nevestina brata g. Vinko, uradnik Kreditnega zavoda, in Avgust, gostilničar in trgovec na Viču. Novoporočencema želimo obilo sreče. (—)

* **Pri najbogatejšem sezonskem repertoarju** vam nudijo ljubljanski gledališče najcenejši abonma v Evropi. Zato opozorjamo na razpis abonmaja, kjer lahko vidite za ceno od 180 do 3.200 din 38 predstav v sezoni. Abonente sprejemajo vsak dan v veži dramskega gledališča od 10. do 12. in od 15. do 17. ure do vstevši 16. t. m.

* **Glasbeni študij.** Na visoko šolo državne glasbene akademije v Ljubljani se bo vršilo vpisovanje za šolsko leto 1939/40 v sledečem redu: novo vstopilski študenti se morajo prijaviti zaradi sprejemnega izpita najkasneje do vključno 25. t. m. Sprejemni izpiti bodo v času od 26. do 30. t. m. dan in ura bosta objavljena na službeni deski. Študenti, ki so obiskovali v šolskem letu 1938/39 visoko šolo ali pedagoški oddelek, se morajo vpisati od 1. do 15. oktobra. — Na srednjo glasbeno šolo je vpisovanje mogoče do vstevši 15. t. m. Redni pouk se bo začel 18. t. m. Razdelitev in določitev urnika bo 18. t. m. ob pol 17. uri v Hubadovi pevski dvorani poslojpa Glasbene Matice v Vegovi ulici. — Najlepša zabava je glaba in najboljši pouk v glasbi nudijo šola Glasbene Matice ljubljanske, ki že 58. leto skrbi za sistematično glasbeno vzgojo Slovencev. Vpis na šolo je še vedno mogoč. Pouk pa se je že pričel.

* **Med obilnim letošnjim pridelkom** je priroda po svoji ljubeznivi nagajivosti izmalčila, kakor vedno, različne sadeže in pridelke. V zadnjem času smo prejeli najrazličnejše sadove čudovitih podob. Na žalost ne moremo vsem, ki so nam poslali te zanimive prispevke, ustreči s slikami v »Jutru«, hvaležni pa smo za prijazo pozornost. Včeraj nam je neka gospa prinesla iz Dobriča pri žužemberku čudovito razračen krompir, ki je zrasel na njivi gostilničarja Grčarja in je domala podoban protiletalskemu topu. Vsega skupaj ima nič manj kakor deset izrastkov, da bi domala zadostoval vegetarijancu za večerjo. Tudi za ta prispevek našega majhnega prirodoslovnega muzeja lepa hvala.

ZOOZDRAVNIK

dr. Pavločič Franc

NE ORDINIRA od 15. IX. do 8. X. 1939.

* **Ogenj v trgovini Ivanke Šmalčeve.** Včeraj okrog 15. je bila mestna gasilska postaja obveščena, da je začelo goreti v kleti pod trgovino Ivanke Šmalčeve na Marijinem trgu. Mestni gasilci so pod vodstvom poveljnika Furlana takoj odhiteli na kraj požara in ugotovili, da so v kleti začeli goriti prazni zaboji, škatle za klobuke in slama za pakiranje. Prostor je bil odprt samo skozi majhno okno, tako da se je dim zbiral v kleti in se ogenj ni mogel prav razgoreti. Hitri pomoči gasilcev gre zasluga, da znaša škoda samo nekaj pilihih stotakov.

* **Poslednji letošnji policijski pregled** motornih vozil bo v ponedeljek 18. t. m. V toliko je treba popraviti včerajšjo notico. — **Spet prometna nesreča.** Včeraj so na kirurški oddelek pripeljali 51-letno Ivanovo Ušeničnikovo iz Gorican in 33-letnega laboranta Filipa Ranžingerja iz Medvoda, ki se je bil vanju zaletel neki avtomobilist in jima prizadel precej hude poškodbe. — **Ortopedski odsek Državne šolske poliklinike** javlja, da se vrši vpisovanje k ortopedski gimnastiki vsak torek in četrtek od 15. do 17. ure popoldne, v telovadnici I. državne realne gimnazije v Ljubljani, Vegova ulica.

Kavarna »CENTRAL«

DNEVNO KONCERT.

Danes v sredo vso noč odprto.

* **Dobitek pa res ni smola!** Prejeli smo: Gospod urednik! Včeraj ste objavili pod naslovom »Smola v loteriji« pritožbo nekega naročnika, ki je zadel manjši dobiček, a ni dobil izplačila. Iz poročila je jasno razvidno, da mu kolektor ni mogel izplačati dobitka dne 7. t. m., ker poštna hranilnica ni poslovala. V soboto je dobiček — prav za prav je bil samo pooblaščenec — spet prišel po denar za svojo znamko. Prvi dobiček, ki se je glasil na 5.000 din je prejel takoj izplačan. Preden pa je predložil še drugo srečko, ki je zadel 100.000 din se je pričel razburjati in vpiti, da bi bilo bolje, da bi ničesar ne zadel, kakor pa da je zvedel to oče njegove znanke, ker mu bo morala izročiti ves denar. S takim nezadovoljstvom pač ni mogoče drugače postopati, kakor da se mu pove, da je srečka izplačljiva šele 24. t. m., če izplača kolektor predčasno, ki je to samo njegova dobra volja in ga ne more k temu nihče prisiliti. Kolektura je doslej vedno kulantno postregla vsem svojim naročnikom in to na lastni riziko. Gospod, ki se razburja radi tega, naj samo pogleda na svojo srečko, pa bo videl, da je na prvi strani jasno in točno pisano, da je izplačevanje dobitkov od 24. septembra t. l. do 7. januarja 1940. O tem, da bi bile banke zaprte do 24. t. m., sploh ni bilo nikakega govora, ker kolektura z bankami nima ni. kakih zvez in je to sama izmišljotina. Tudi izjava o nagradi 10.000 din od strani Vasega čitatelja ni točna.

* **JNAD »Jugoslavija«** Drevo ob 20.15 uri redna seja C. O.

Iz Celja

* **Zamenjajte stare delavske knjižice!** Predstojništvo mestne policije v Celju opozarja vse prizadete osebe, da čimprej zamenjajo stare delavske knjižice za nove poslovne knjižice, da ne bo ob koncu leta nepotrebnega navala.

* **Smrtna nesreča.** Pred dvema tednoma je padel 48letni dnmir Miha Jerman iz Mozirja s koloza več metrov globoko, ter si prebil lobanjo in dobil tudi druge poškodbe. Jermana so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je v ponedeljek umrl.

* **Vlom v stanovanje.** V soboto je neznan tat vlomil v sobo mesarskega pomočnika Valentina Vrečerja na Glavnem trgu 12 ter ukradel obleko, čevlje, srebrno uro z zlato verižico in samokres v vrednosti okrog 3.000 din. Policija je storilu že na sledi.

* **Ni imela sreče.** V ponedeljek jutraj se je polavila pri blaginji na celjski pošti Marija V. iz Nakla pri Kranju. Izkoštila je priklilo in ukradla delavki Josipini Golobovi iz Celja denarnico z 49 din gotovine ter pobegnili. Policijski stražnik je hitro kmalu izsledil in odvedel na stražnico. Ugotovili so da zaslučuje Marijo tudi zagrebška policija, ker je Marija letos v aprilu ukradla nekemu trgovcu 4.000 din.

* **Nevaren prijatelj tuje lastnine pred sodniki.** Pred tričlanskim senatom okrožnega sodišča v Celju sta se zagovarjala včeraj 33letni Rupert Fižolnik pristojen v Grajeno pri Ptuj in brez stalnega bivališča, in 45letna, v Košake pri Mariboru pristojna Magdalena Slugova, služkinja brez stalnega bivališča. Fižolnik, ki je bil že 17krat obsojen zaradi tatvin in drugih zločinov, je letos 8. julija ukradel Francu Keršiču na Zg. Poljskavi pri Pragerskem razno blago v vrednosti 7.890 din. 10. julija pa v Slovenjem Gradcu Pavli Krenkerjevi 250 din vredno svilen žensko obleko in 20 din gotovine, Neži Bricmanovi pa

Danes premiera!

Filmska drama večnonapetih borb iz poprišča banditov in tihotapev na Daljnem vzhodu. — Danes ob 16., 19. in 21. uri.

KINO SLOGA, tel. 27-30

S prvo nagrado nagrajen francoski film po romanu Luisa Hemona. V slovensčini »Marija Kožuhova«. Režija: Julien Duvivier. Kino Matica, 21-24 — ob 16., 19., 21. uri.

GENERAL LING

Najaktualnejša tema sedanosti z najboljšimi filmskimi igralci: Inklšnov, Griffith Jones, Adrienne Renn, Allan Napier.

Maria Chapdeleine

Madeleine Renaud — Jean Gabin Jean Pierre Aumont.

DANES PREMIERA
sijajne in duhovite veselolgre

DANIELLE DARRIEUX

prvič v ameriški komediji

ONA HOČE —
ON PA NOČE...

50 milijonov Francozov je z veseljem gledalo svojo rojakinjo v tem veseljem filmu.

Danes premiera ob 16., 19. in 21. uri.

Kino Union — tel. 22-21

je prinesli zadnje šolsko izpričevalo, rojstni list, potrdilo o plačani šolnini ter dve izpolnjeni rodovnici. Vsi izpiti se prično v ponedeljek 18. sept ob 15. (treh pop.). Pričetek rednega pouka bo v ponedeljek 25. t. m. ob 15. uri.

* **Otroci so zanetili ogenj.** V Cogetin-cih v Slovenskih gorah je zgorelo gospodarsko poslopje posestnice Franciške Trstenjakove. Zgorela je tudi vsa krma, poljsko orodje itd. Škode je preko 60.000 din. Ugotovili so, da so zanetili požar domači otroci, ki so se v hlevu igrali z vžigalicami. — V Dobrenju pri Pesnici pa je zgorela domačija posestnice Marije Kopčeve. Škode je okoli 30.000 din. Pri gašenju so sodelovali poleg pesniških gasilcev tudi mariborski.

* **Skupine sezonskih delavcev** se vračajo preko meje v domovino. Ne morejo pa menjati težko prisluženih mark. Za začetek oktobra se pričakuje prvi večji transporti sezonskega delavstva.

SPORT

Kako je bilo na Madžarskem

Boris Smerdu in Laslo na zadnjih dveh turnirjih onstran meje

Naša mlada teniška igralca Smerdu in Laslo sta nedavno dalj časa gostovala na Madžarskem, kjer sta se udeležila več pomembnih mednarodnih teniških turnirjev. Pred povratkom v domovino sta nastopila še v Balatonfüredu in v Veliki Kaniži. O teh slednjih dveh nastopih nam je napisal Boris Smerdu naslednje vrstice:

Zadnja dva turnirja, katerih sva se udeležila z Laslom, sta bila v Balatonfüredu in v Veliki Kaniži.

Pred tema dvema nastopoma sva bila še v Siofoku, kjer sta finale igrala Asboth in Csikos, ki pa je ostal nedokončan. Favorit turnirja Asboth in zmagovalac nad Punccecem in letošnjih tekmah za Davisov pokal v Budimpešti ni pokazal takšne igre, kakor bi sodili po njegovih rezultatih. Zdi se, da ta Asboth trenutno ni v formi, toda madžarska teniška publika čvrsto veruje v svojega ljubljence. Ker je med prominentnimi igralci Asboth najmlajši, ima na svoji strani vse simpatije in publika trdno upa, da bo znova dvignil sloves madžarskega tenisa kakor je bil v časih Bele Kehringa. Za Csikosa, ki je bil včasih naš, pa je le škoda, da smo ga izgubili...

V Balatonfüredu nista prišla niti Asboth niti Csikos, čeprav je ta turnir veljal za prvenstvo Blatnega jezera, tako da sem bil sam favorit turnirja. Prvi resni nasprotnik je bil Stolpa v semifinalu, ki sem ga odpravil s 6:2, 6:2, v drugem finalu pa je Laslo zmagal nad Zolto s 6:2 6:3. Torej zopet jugoslovanski finale. Kakor je bilo pričakovati, sem prvak postal sam z zmago nad Laslom s 6:0, 6:4 in dobil kot nagrado krasnega bronastega orla. Tudi v doblu sva skupaj s Tamasom zmagala nad parom Laslo—Zolta 6:1, 6:1.

Iz Balatonfüreda sva se odpravila v Veliko Kanižo. Ta turnir je moral biti zadnji, ker naju je klubsko vodstvo pozvalo v Beograd na mednarodno jezensko prvenstvo Jugoslavije. Zdj kaže vse, da tega turnirja ne bo, kakor tudi ne onega v Bukarešti in Sofiji, ker so bili vsi odpovedani zaradi izrednih razmer.

Na turnirju v Veliki Kaniži sva dosegla z Laslom v singlu po eno drugo in tretje mesto. Jaz sem čakal že v semifinalu na zmagovalca med Bartosem in Csongarjem. Bartos je najnovejša madžarska pridobitev. Doma je iz Košice in igra oster in soliden tenis. Proti njemu sem zmagal v dveh setih, precej teško 14:12, 7:5. Prvi set je vodil Bartos 5:3, nato pa sem stalno dobival po en game, toda dolgo ne do konca. Ta partija je prav za prav odločilna tudi finale, ker me je tako izčrpala za končno igro, ki je bila že uro pozneje. Vse tri dni turnirja sem moral vse partije igrati zadnji dan in zato ni čudno, če so me v odločilnem setu prijeli krči in sem izgubil kljub štirim match žogam. Laslo je premagal Hofmana in Bartosa II., nato pa izgubil v finalu proti madžarskemu Friedrichu ali Frigyesyju 6:3, 6:0.

Finale med menoj in Frigyesyjem se je začel ob pol 11. In je trajal skoraj tri ure. Prvi set je pripadel meni 6:2, drugega sem izgubil 5:7, tretjega pa spet dobil 6:1. Po

Teniški turnir za prvenstvo
Savinjske doline

v soboto in nedeljo v Celju

SK Celje bo priredil v soboto 16. in nedeljo 17. t. m. na svojih igriščih v mestnem parku v Celju vsakoletni teniški turnir za prvenstvo Savinjske doline in za prehodni pokal mestne občine celjske. Letos bo ta turnir tretji. Na prvem turnirju si je priporil naslov teniškega prvaka Savinjske doline in prehodni pokal naš mušketir Mitič, lani pa Boris Smerdu. Tudi letos bodo sodelovali na turnirju najboljši jugoslovanski teniški igralci in igralke. Prireditve bo vsekakor na izredni tehnični višini. Opozorjamo, da turnir ne bo preložen, razen v primeru slabega vremena. Tekmovanje se bo pričelo oba dneva ob 8. zjutraj.

V nekaj vrstah

še nekaj prvenstva LNP

Izmed nedeljskih prvenstvenih tekem ljubljanskega podsaveza moramo naknadno zabeležiti še naslednje:

I. razred: Amater—Hrastnik 4:1; II. razred: Drava—Lendava 3:2; Borut—Štore 2:2; ostale tekme: Virtus—Kamnik 4:3; Savica—Ljubelj 8:1; Litiija—Trbovlje 7:1; KSK—Radeče 3:2; Zeleničar jun.—Rapid jun. 4:1.

Največje število plavalnih prvakov je imel letos Jug iz Dubrovnika, ki je, kakor znano, na državnem prvenstvu posameznikov v Bjelovaru razen v disciplini 200 m prsno zasedel vsa prva mesta. Jugoslovanski plavalni savez je nedavno izdal oficijelni seznam letošnjih prvakov v posameznih disciplinah, in sicer takole:

na 100 m prosto: Lovro Štakula, na 200, 400 in 1500 m prosto: Branko Žižek, na 100 m hrbtno: Luka Ciganović (vsi Jug), na 200 m prsno Tone Cerer (Ilirija).

Nagrado saveznega referenta Hrvoja Macanovića je prejel Jug, ki je imel največje število prvakov v letošnji sezoni.

V Zagrebu so tudi kolezarili. Gradjanski je v nedeljo na tradicionalni progi iz Kustošije do Kostanjevice in nazaj (78 km) priredil kolezarsko dirko, na kateri je — v znamenju hudih časov okoli nas — startalo samo 10 dirkačev. Prosenik, ki je bil seveda veliki favorit dirke, je imel kmalu po obratu defekt, vendar je pozneje spet dohitel vodilno skupino in prišel na cilj kot prvi v času 2:12:35. Naslednji udeleženeec (Horvatić) je bil skoraj celo minuto za njim.

Gospodarstvo

Povećanje našega obtoka bankovcev

V zvezi z zopetno obnovno rednega poslovanja denarnih zavodov smo ponovno poročali, da daje Narodna banka denarnim zavodom v ta namen na razpolago potrebna denarna sredstva. Tako politika je do celja pravilna, saj po tej osnovi izdani bankovci ne predstavljajo dodatne kupne moči, če se potem, ko nastopi pomirjenje, zopet vzamejo iz prometa. Že prejšnji teden smo na tem mestu poročali, da se je v č. su od 22. do 31. avgusta naš obtok bankovcev povečal za 640.2 milijona din; najnovejši izkaz Narodne banke od 8. septembra pa beleži nadaljnje povečanje obtoka bankovcev za 500.7 na 8486.5 milijona din (lani 6282.1). V zadnjih dveh tednih se je torej naš obtok bankovcev povečal za 1141 milijonov. To razmeroma znatno povečanje obtoka pa bo brez dvoma le začasno. Denarni zavodi so se morali za prvi dan zopetnega normalnega poslovanja v znatnem obsegu založiti v gotovino. Dvigi vlog pa so bili razmeroma majhni in bodo denarni zavodi najeti denar lahko kmalu vrnili Narodni banki, kajti lastna gotovinska sredstva denarnih zavodov so zadostna za vse eventualnosti, ki lahko pridejo.

Do povečanja obtoka bankovcev je prišlo deloma na podlagi novih kreditov, deloma pa na ta način, da so denarni zavodi dvigali svoja razpoložljiva sredstva z žirovnih računov.

Skupna vsota posojil (meničnih in loma-bardnih) se je že v zadnji četrtini avgusta povečala za 297.2 milijona din, v prvi četrtini septembra pa za nadaljnjih 124 milijonov, tako da so se posojila v dveh tednih povečala za 421 milijonov. Dne 8. sep.

tembra so znašala vsa posojila 2256 milijonov din (lani 1618.2).

Privatne žirovne naložbe so se v zadnji četrtini avgusta zmanjšale za 217.5 milijona din; v prvi četrtini septembra pa so se zopet povečale za 33.9 milijona din, ker so denarni zavodi del novo dobljenih sredstev pustili zaenkrat na žirovnih računih. Navzlic povečanju so znašali žirovni računi 8. t. m. le 639 milijonov (lani 1047). Skupaj so vse obveznosti na pokaz v prvi četrtini septembra nazadovale za 31.4 na 1318.2 milijona din (lani 2202.6); nazadovanje skupne vsote obveznosti na pokaz je nastopilo zaradi tega, ker so se obveznosti na pokaz po raznih računih zmanjšale za 65.0 na 659.4 milijona din (lani 1128.3) medtem ko so obveznosti na pokaz po žirovnih računih narasle, kakor rečeno, za 33.9 milijona din.

Zlata podlaga, ki je prejšnje tedne narasla zaradi vnovčenja doma pridobljenega zlata za 0.1 do 0.2 milijona din na teden, se je v prvi četrtini septembra v znatnem obsegu povečala. Zlate rezerve so namreč narasle za 61.8 na 1974.5 milijona din (lani 1845.3). Devize, ki se vstejejo v podlago pa so narasle za 1.0 na 509.6 milijona din (394.4).

Navzlic povečanju obtoka bankovcev se kritveno razmerje ni bistveno poslabšalo, saj so vzporedno s povečanjem obtoka nazadovale obveznosti na pokaz na drugi strani pa so narasle tudi zlate rezerve. Vrednost zlatega zaklada skupaj z oficio-nalno premijo je znašala 8. t. m. 2551.1 milijonov, kar predstavlja nasproti obtoku bankovcev in obveznostim na pokaz kritje v višini 26.01% (prejšnji teden 26.47%).

prej naj se izda tudi uredba o preskrbi nezaposlenih delavcev, ki naj ohrani besedi-lo, kakor so ga sestavile delavske zbornice. Imenovati je treba tudi novo ravnateljstvo Suzora, ker je mandat dosedanjega ravnateljstva potekel.

Seja uprave Zveze industrijcev. V včerajšnjem članku smo po pomoti navedli, da je bila seja uprave Zveze industrijcev v ponedeljek 11. t. m., dejansko pa se je vršila 11. avgusta.

Oblina pšenična letina v Kanadi. Letošnja pšenična letina v Kanadi bo po vesteh iz Ottawe največja od leta 1929. Računajo, da bo dala 449 milijonov bušijev.

Borze

12. septembra

Na ljubljanski borzi notirajo nemški kilinški čeki nasprenjeno 14.30. Grški boni so se v Zagrebu nudili po 29.50 in v Beogradu po 29.45. Bolgarski kilinški čeki pa so se v Zagrebu nudili po 90.

Na zagrebškem efektu tržišču se je vojna škoda pri stalni tendenci trgovanja po 441 (v Beogradu po 443). Promet je bil tudi v 7% beguških obveznicah po 82 — 82.25 (v Beogradu po 82), v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 77 — 78 (v Beogradu po 78.50), v 8% Blairovemu posojilu po 95.75 (v Beogradu po 95.75) in v delnicah PAB po 185 (v Beogradu po 193.50 — 194).

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 177.40 — 180.60, Pariz 99.35 — 107.65, New York 4368 — 4428, Curih 995 — 1005, Amsterdam 2326 — 2364, Bruselj 754 — 766. Tečaj na svobodnem trgu: London 221.13 — 224.33, Pariz 123.90 — 126.20, New York 5480 — 5520, Curih 1239.34 — 1249.34, Amsterdam 2898.97 — 2936.97, Bruselj 939.69 — 951.69.

Curih. Pariz 10.05, London 17.90, New York 442, Bruselj 76, Milan 23.10, Amsterdam 234.50, Stockholm 105.50, Oslo 100.50, København 86.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 440 — 441 (441), 4% agrarne 59 bl., 4% se-verne agrarne 57.50 bl., 6% beguške 82 — 82.50 (82 — 82.25), 6% dalm. agrarne 77 — 79 (77 — 78), 6% šumske 77 bl., 7% Seligman 94.50 den., 7% Blair 91.50 bl., 8% Blair 95.75 — 97.50 (95.75); delnice: PAB 185 — 190 (185), Trboveljska 175 bl., Gutmann 51 den., Šečera Osiček 80 den., Isis 30 den. Beograd. Vojna škoda — (443), 4% agrarne — (58.50), 6% beguške — (82), 6% dalm. agrarne — (78.50), 6% šumske — (75.75), 7% Seligman 95.50 den., 8% Blair — (95.75), PAB — (193.50 — 194).

Blagovna tržišča

ŽITO

+ Chicago, 12. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 83.875, za maj 85.57; koruza: za sept. 56.

+ Winnipeg, 12. septembra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 74.75, za dec. 76.75, za maj 80.125.

+ Novosadska blagovna borza (12. t. m.). Tendence nespren. Pšenica: stara 78.79 kg baška, sremska slavonska 147 — 149; tužnoba 146 — 149 R; baška nova 127 — 129. Jčmen: baški sremski, novi 140 — 142.50. Koruza: baška in pariteta in diti 117 — 118. Moka: baška in banatska 0gg in 0ggc 230 — 240; 240 — 220; 240 — 190 — 200; 240 — 170 do 180; 240 — 145 — 155; 240 — 117.50 do 122.50. Pšeni: baški, sremski beli brez vreč novi 287.50 — 292.50. Otrbi: baški v jutastih vrečah 105 — 107; sremski v jutastih vrečah 102 — 104; v banatski, v jutastih vrečah 100 — 102.

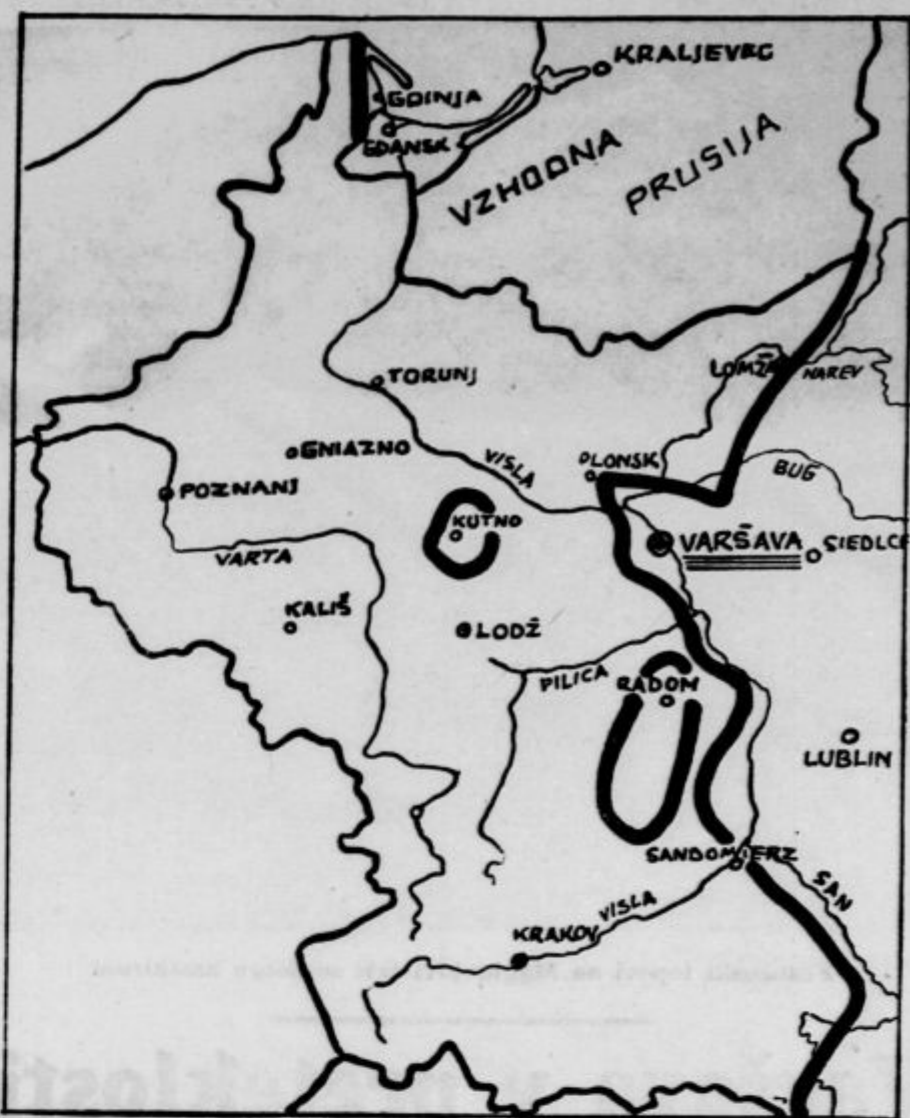
Sokol

Priprave jugoslovenskih Sokolov za olimpiado v Helsinkih. Načelstvo Saveza SKJ je sklenilo, da bodo v soboto, 23. septembra t. l. pregledne tekme za sestavo tekmovalne vrste, ki se bo drugo leto udeležila olimpijskih iger v Helsinkih. Pravico, udeležiti se preglednih tekem imajo vsi tisti bratje, ki so se udeležili tekem za meč kralja Aleksandra I v Zagrebu, nadalje vsi tisti bratje, ki se zaradi služenja v vojski, zaradi bolezni ali drugih opravičenih vzrokov niso mogli udeležiti tekem za kraljev meč v Zagrebu. Bratje tekmovalci, ki so se letos udeležili meddržavnih tekem v Parizu in v Varšavi, so oproščeni od teh preglednih tekem. Vaje za pregledne tekme so iste, kakor so bile za tekme za meč kralja Aleksandra. Prijave za to tekmo morajo bratje poslati preko svojih društev direktno načelstvu SSKJ do 17. septembra t. l. Svoje župe naj o tej prijavi obvestijo pismeno. Stroške prevoza nosijo društva, odnosno župe, vse ostale stroške pa nosi Savez SKJ.

Savezni enodnevni tečaj za tekmovalne vaje v Helsinkih. Načelstvo SKJ bo priredilo v ponedeljek 25. t. m. v Ljubljani enodnevni tečaj za tekmovalne vaje za olimpijske igre v Helsinkih. Tečaj je obvezen za vse tiste tekmovalce, ki so se udeležili meddržavnih tekem v Parizu in v Varšavi, za vse tiste tekmovalce, ki se bodo udeležili preglednih tekem v soboto 23. t. m. in ki bodo uvrščeni v vrsto za tekmo v Helsinkih. Vse stroške bo nosil Savez SKJ. Tekme, akademija in tečaj bodo na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju, v primeru slabega vremena pa v veliki dvorani na Taboru. Oporzamo na te zanimive prireditve vse sokolsko članstvo in narodno občinstvo. Podrobnosti bomo še javili.

Izredna skupščina Saveza SKJ. Po sklepu seje starešinstva Saveza SKJ z dne 15. maja t. l. bi morala biti izredna skupščina Saveza SKJ v mesecu septembru. Izvršni odbor Saveza SKJ pa na svoji seji z dne 26. avgusta t. l. sklenil, da bo izredna skupščina Saveza SKJ 30. septembra in 1. oktobra t. l. V zvezi s tem sklepom je bilo določeno, da bo 17. t. m. ob 8.30 seja plenarna sejava uprave, ki bo združena s sestankom vseh župnih starešin. Na tem sestanku se bodo obravnavale vprašanja, ki zanimajo sokolstvo. Dolžnost vseh župnih starešin je, da se seje plenarna 17. t. m. v Beogradu točno in zanesljivo udeležijo.

Požar v skladišču bencina na Sušaku. Sušak, 12. sept. o. V skladišču bencina na Sušaku je izbruhnil velik požar, ki je povzročil za dva milijona din škode. Poslopje velikega skladišča bencina, petroleja in nafte, ki je sredi pogorelo, je last tvrdke Columbo & Richtman.

Položaj na poljskem bojišču po poročilih do torka popoldne. Po nemških vesteh so pri Radomu in Kutnu obkoljeni oddelki poljske vojske, ki se skušajo sedaj prebiti skozi nemško fronto do glavnih poljskih oddelkov

Beleške

Molčati in delati!

Zabeležili smo že, da se je novi finančni minister dr. Juraj Šutej, ki je doma iz Sarajeva, prvič kot minister pripeljal v Sarajevo in bil svečano dočakan. Ko je odpravil veliko število delegacij, je sprejel tudi sarajevske novinarje ter ostal z njimi delj časa v razgovoru. Na njihovo prošnjo, naj jim da kako izjavo o političnem položaju, je dejal: »Mislim, da je v sedanjih časih najpametneje molčati in delati. Mi se dela ne bojimo in verujemo, da bo kronano s uspehom. Kot novinarjem vam morem reči samo to, da je vaša sveta dolžnost opozarjati in prepričevati ljudi, da ni pravnikega razloga za kakršnokoli bojazen glede varnosti države in ne glede varnosti dinarja.«

Stališče dalmatinske JNS do sporazuma

V ponedeljek je bila v Splitu seja širšega banovinskega odbora JNS za bivšo primorsko banovino. O seji je bil objavljen komuniké ki pravi:

Ideja narodnega edinstva in državne nedeljivosti ostaja tudi nadalje osnovno načelo stranke in znak za zbiranje vseh, ki izpovedujejo enaka načela.

Dosledna svojemu stališču do dosedanjih polkuzov za dosego sporazuma, zavzema JNS v bivši primorski banovini enako stališče tudi do doseženega sporazuma, iz katerega je izšla banovina Hrvatska, ter vidi v njem, pričakujoč, da bo pripomogel k pomirjenju duhov, ureditvi razmer in okrepitvi države, rešitve važnega državnega vprašanja.

Spremljajoč nadaljnje delo pri izvajanju sporazuma, poudarja JNS v bivši primorski banovini svoj sklep, da čedalje bolj intenzivno sodeluje v političnem življenju države in banovine ter da deluje v novih razmerah v službi istih načel, ki jih je stranka postavila kot osnovo in upravičilo svojega obstoja. Zato se pooblašča predsedstvo banovinskega odbora, da stopi v stik z vsemi organizacijami JNS na ozemlju banovine Hrvatske. Za nadaljnje delo in organiziranje je bil izvoljen odbor, ki bo v tem delu podpiral predsedstvo. Odboru je na čelu dr. Grga Anđelić.

JNS v Boki Kotorski

V ponedeljek je bila v Titvu v Boki Kotorski sreska konferenca zaupnikov JNS iz kotorskega sreza. Konferenca je bila zelo lepo obiskana. O političnem položaju je poročal Rudolf Giunio, član glavnega odbora JNS. Po njegovem referatu je bila sprejeta resolucija, ki bo dostavljena vsem pristojnim strankam v kotorskem srezu. Obnem je bilo sklenjeno, da bo priredila JNS v srezu večje število shodov in sestankov, na katerih bosta govorila tudi podpredsednik JNS dr. Anđelić in bivši poslanec inž. Manfred Paštrović.

Proti navijanju cen

V ponedeljek popoldne je bila v ministru za socialno politiko in narodno zdravje pod predsedstvom ministra dr. Budisavljevića konferenca o sestavi uredbe proti navijanju cen. Konferenca se je udeležil tudi zastopnik hrvatskega bana dr. Rudolf Bičanić. Izvoljen je bil ožji odbor, ki bo izdelal na osnovi iznešenih misli in načel načrt uredbe za pobijanje navijanja cen. Uredba bo določala tudi ostre kazni za nepotrebno kopičenje življenjskih potrebščin.

Hrvatska nekdanj in danes

V hrvatski reviji »Obitelj« objavila dr. Josip Anđić, članek o rešitvi hrvatskega vprašanja. Članek ima naslov »Hrvatska zopet sama svoja« in izjavlja, da bo lahko Hrvatska nadaljevala sedaj svoje življenje tam, kjer ga je prekinila l. 1918. O sporazumu pravi: »Hrvatska je dosegla s sporazumom mnogo več, kakor je imela kdajkoli v avstro-ogrski monarhiji. Tako obsega danes področje, kakršnega ni imela Hrvatska od l. 1409, ko je padla Dalmacija pod nadoblast Benetk. Izpolnjeni so stoletni ideali po združitvi Hrvatske, Slavonije in Dalmacije pod vodstvom Zagreba. Vse tri hrvatske pokrajine so danes sestavni del banovine Hrvatske ter jih bo upravljali hrvatski ban s hrvatskim saborom. To ozemlje pa je še povečano s hrvatskimi deli Bosne in Hercegovine. Hrvatski ban je bil pod Avstro-ogrsko imenovan od kralja

na predlog mažarskega ministrskega pred sednika, danes pa bo imenovan po zaslišanju predsednika sabora. Pod Avstro-ogrsko so imeli Hrvati do l. 1914 samostojno izvršno in zakonodajno oblast v treh panogah državnega življenja: v notranji upravi, v sodstvu in prosveti ter pozneje med svetovno vojno še v narodnem gospodarstvu. Sedaj imajo zakonodajno in izvršno oblast kar v desetih panogah državnega življenja.«

Preselitev pisarne

dr. Mačka in HSS

Zagrebski listi objavljajo, da se je preselila politična pisarna dr. Mačka in Hrvatske seljačke stranke iz prostorov na Prilazu 9, kjer je bila dolga leta skupaj z zasebnim stanovanjem dr. Mačka in njegovo odvetniško pisarno. Pisarna bo odslej v domu Gospodarske sloge v Zvonimirovi ulici 17. Tu bo odslej dr. Maček sprejemal tudi stranke, kadar se bo mudil v Zagrebu. Zagrebski listi priporočajo vsem pristajem in organizacijam HSS, naj pošiljajo v bodoče tudi vsa pisma za dr. Mačka v politično pisarno in ne direktno na njega v Beograd, Zagreb ali Kupinec.

Zakaj »Hrvatski Sokol« ne bo obnovljen

Kakor je znano, se je nekaj časa govorilo, da bo v banovini Hrvatski obnovljen nekdanji »Hrvatski Sokol«. Sedaj objavlja »Hrvatski dnevnik« izjavo dr. Mačka proti obnovi »Hrvatskega Sokola«. Dr. Maček je mnenja, da se sokolstvo ni znalo prilagoditi hrvatskim prilikam in da je bilo na Hrvatskem bolj paradna kakor pa telovadna organizacija. Današnjemu sokolstvu očita dr. Maček, da se je organiziralo po posameznih slovanskih državah, ne pa po narodih; zamerja mu, da o Hrvatih ni vodilo računa. Mesto sokolstva naj se zato za Hrvate organizira posebna telovadna organizacija, ki bi tipično hrvatska.

Kakor smo že poročali, se bo ta nova organizacija imenovala »Hrvatski Junak«. Poleg nje bo v vseh delih države še dalje obstajalo in delovalo jugoslovensko sokolstvo, ker smo prepričani, da mu nihče in v nobeni pokrajini ne bo skušal s silo onemogočiti življenja.

Hrvatskih političnih kaznjencev ni več

»Hrvatski dnevnik« z zadoščenjem ugotavlja v posebnem uvodniku, da so bili po zadnji veliki amnestiji izpuščeni na svobodo poslednji hrvatski politični kazneni. »Po tej tretji amnestiji ni v zaporih nobenega hrvatskega političnega kaznenca več.«

Reorganizacija zagrebške banovinske hranilnice

Zagrebski listi prinašajo izjave g. Lovinčiča, glavnega ravnatelja banovinske hranilnice bivše savske banovine. Ravnatelj Lovinčič je rekel, da so že pri pogajanjih za sporazum govorili o ustanovitvi velike depozitne banke za novo banovino Hrvatsko. Ta zavod, ki naj bi izšel iz dosedanje banovinske hranilnice bo imel za hrvatsko ozemlje vse pravice in privilegije Državne hipotekarne banke. Prevzel bo tudi sedanjo hranilnico primorske banovine, imenoval pa se bo najbrž »Hrvatska državna hipotekarna banka in hranilnica«. Na koncu je ravnatelj Lovinčič napovedal, da se bo ta reorganizacija izvedla že v najkrajšem času.

Hrvatski socialisti

o sporazumu

»Slobodna riječ« glasilo hrvatskih socialistnih demokratov razpravlja o sporazumu in podčrtava, da so bili socialisti od nekdanj za kompromisno rešitev hrvatskega vprašanja, ki so jo smatrali za edino mogočo. V doseženem sporazumu vidijo tako rešitev in ga zato pozdravljajo. List nato nadaljuje: »Iz vsega arca želimo, da bi bili temelji naše nove skupnosti taki, da se bo dala na njih zgraditi čim boljša, čim večja in čim lepša narodna zgradba. Enako želimo, da bi nova Hrvatska postala stebel demokracije, ker smo globoko prepričani, da je tudi ta končni uspeh hrvatskega naroda v stvari zmogoslavlje demokratske ideje.«

Naše državne finance

v juliju

Finančno ministarstvo objavlja običajni mesečni pregled o gibanju državnih dohodkov in izdatkov, in sicer za mesec julij. V tem mesecu so znašali celotni državni izdatki 947 milijonov nasproti 928 milijonom v istem mesecu lanskega leta.

Dohodki so se gibali neenotno. Dohodki od splošnih neposrednih davkov so znašali v juliju 112.4 milijona din, t. j. 7.4 milijona din več nego lani v istem mesecu. Dohodki od posebnih davkov (poslovni davki) in izrednih davkov pa so znašali le 76.9 milijona din, in so bili za 5.8 milijona din manjši nego lani. Tudi dohodki od trošarin so se v primeri z lanskim julijem zmanjšali za 5.3 na 90.0 milijona din, dohodki od carin pa za 1.3 na 83.6 milijona din. Večji je bil donos taks, ki se je v primeri z lanskim julijem dvignil za 6.3 na 108.8 milijona din in donos monopolov, kjer je zabeleženo povečanje za 5.5 na 188.7 milijona din.

Med državnimi podjetji so imele železnice v juliju 218 milijonov din dohodkov, to je za 16.7 milijonov din več nego lani. Dohodki od državnih gozdov, so znašali 10.2 milijona din, to je za 1.5 milijona din več nego lani, dohodki od rudnikov pa so lpevdsem zaradi izločitve rudnikov v Zenici, Varešu in Ljubiji nazadovale za 14.9 na 13.8 milijona din).

Hmelj

Zalec, 12. sept. Tudi prva dva dneva tekočega tedna je bilo sklenjenih precej kupčij po 35 do 39 din za kg. Za jutri so najavljeni večji prevzemi in bo morda zaradi tega manj povpraševanja, vendar pa jamčijo številna nova naročila, ki jih prejema kupci, da bo trajal živahen in čvrst položaj na našem tržišču še nadalje. Čujemo, da bodo jutri prevzeto blago v celoti v gotovini izplačali.

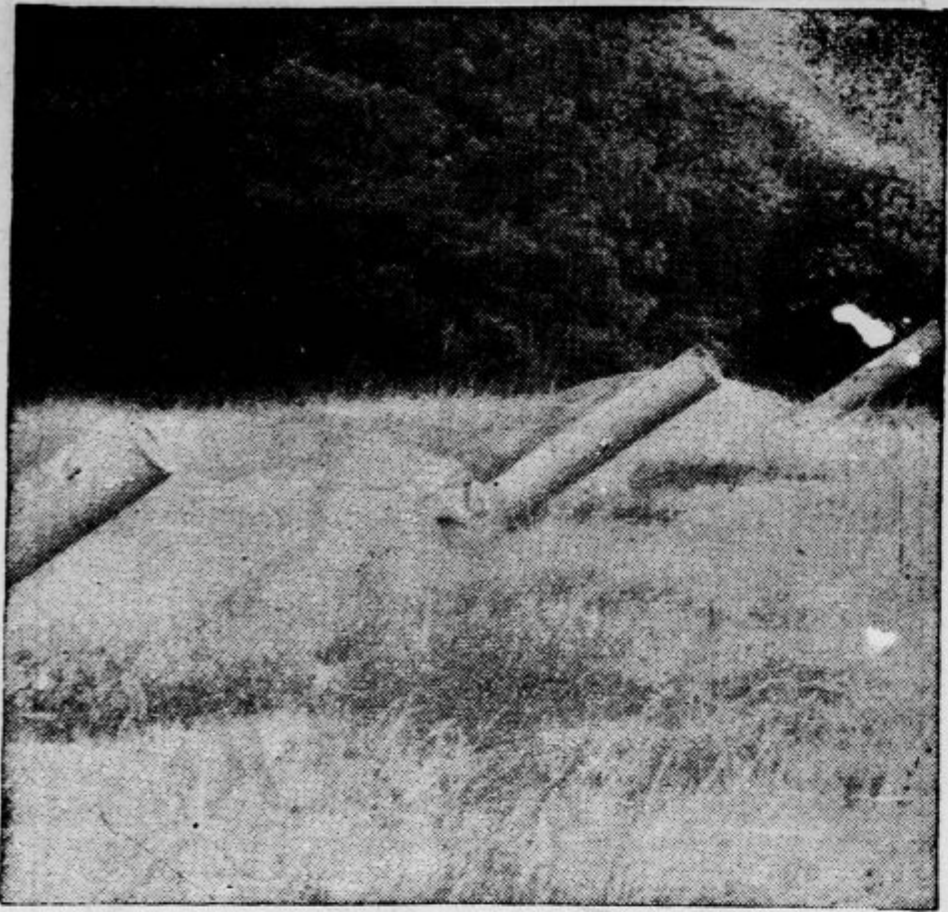
Gospodarske vesti

— Opozorilo izvoznikom. Glede na pomnjanje vagonov in neurejene prometne razmere s tujimi državami bo Zavod za pospeševanje zunanje trgovine izdalju potrdila za izvoz samo pod pogojem, da mu izvoznik prej javi nakladalno postajo, na kar bo zavod to sporočil generalni direkciji železnic, da na dotično postajo dirigira potrebno število vagonov. Zato opozarja zavod vse izvoznike, naj mu sporoče nakladalno postajo in število potrebnih vagonov vsaj tri do pet dni prej, preden bodo nakladali, da se jim lahko pravočasno zagotovijo vagoni za izvoz. Kdor tega ne bo storil ali pa bo spremenil nakladalno postajo, bo moral sam trpeti posledice, ker mu ne bodo dodeljeni vagoni za izvoz.

— Savez trgovskih združenj v Beogradu in kartelne cene. Savez treovskih združenj v Beogradu je imel pod predsedstvom g. Nedeljka Savića izredno sejo, na kateri se je bavil s sedanjo situacijo na našem domačem trgu. V okrožnici, ki jo je objavil tudi v listih, ugotavlja savez, da ni razloga za kakršnokoli vzemirjenje, ki naj bi šlo na konsumente, da bi nakupovali večje količine življenjskih potrebščin, nego v normalnih časih. Zato opade tudi razlog, da bi trgovci ustvarjali večje rezerve v svojih skladiščih ali pa da bi poviševali cene. Posebno pa po-udarja okrožnica, da ni nikakega opravičila, da bi karteli in producenti poviševali cene za konsumno blago ali pa, da bi producenti omejevali normalno oskrbo trgovcev z blagom, odnosno da bi blago dobavljali po težjih plačilnih pogojih. Tako postopanje je treba obsoditi.

— Gospodarske omejitve v Italiji. V zvezi z otežitvenim mednarodnim prometom je italijanska vlada izdala »vrsto ukrepov na področju trgovine in gospodarskega življenja. Ti ukrepi se nanašajo predvsem na štednjo s surovinami in racionalno potrošnjo živil. Cena bencinu je povišana od 3 na 5 lir za liter. Obnem je izdana prepoved prodaje bencina privatnim avtomobilom. Potrošnja tovornih avtomobilov, avtohusov in taksijev pa je racionalna. Zaradi štednje s papirjem je bil omejen obseg dnevnikov od 8 na 4 strani. Prepovedana je gradnja z železobetonom in dovoljuje izjemo le ministru. Prav tako je prepovedano postavljanje industrijskih pogonskih strojev z uporabo nafte. Zaradi štednje s premogom so deloma uklenjeni vlaki. Omejene so tudi avtobusne in pomorske zveze. Živinske rezerve so zadostne in je pomanjkanje le glede kave, ki se sme prodajati samo vojski in bolnicam. Izdani so strogi predpisi

Zgoraj vrč, spodaj smrt

Francoski topovi na Maginotovi črti so dobro maskirani

Varšava v preteklosti

Ustanovna listina poljske prestolnice se je izgubila ali pa je zgorela

Od kod izvira ime poljske prestolnice, do danes še ni neoporečno dognano, manjka nam tudi listin, ki bi povedale natančni datum, ko se je nekdanje ribiško naselje spremenilo v vas in ta vas pozneje v mesto.

Velikopoljski kodeks omenja šele leta 1251. uradno listino, ki navaja tri vasi v arhidiaconatu Czersku (pri Varšavi), ki morajo oddajati desetino cerkvi v Gori (danes Gori Kalvariji). Te vasi so »Nececz«, »Mezevo« in »Warsawa«. V zadnji spoznamo današnjo Varšavo. Da je bila to vas, ki je pripadala mazovijskim vojvodam, ne pa samostojna plemenitaška naselbina, ni dvoma. Ves ta mazovijski okraj na obeh straneh Visle je bil posut s takšnimi vasi. Tu je bilo središče in težišče vojvodstva. Iz Plocka se je težišče preselilo v Czersk, iskalo je nekako ravnotežje, dokler se ni ustavilo končno pri Varšavi.

Varšavo kot mesto omenja neki uradni dokument iz 13. stoletja, točneje iz l. 1289. Že l. 1339. je Varšava dobila dostojanstvo

pravega mesta, ki je bilo primerno za velika politična zborovanja. Tisti čas je nastal med kraljem Kazimirom Velikim in križarskimi vitezi spor, ki ga je kralj predložil v rešitev apostolski kuriji. V Varšavi so se sestali zastopniki vseh strank in so s tem podali dokaz, da je šlo tedaj že za obljudo, varno in udobno mesto. Varšava, ki Evropa dotlej o njej ničesar ni vedela, je postala namah zgodovinsko mesto.

»Villa de Warsaw« jo imenujejo akti in jo opisujejo kot mesto, ki ga obdaja obzidje, v katerem prebiva mazovski vojvoda in ki ima mnogo udobnih hiš, trg in še druge udobnosti za prebivalce ter goste. Seje razsodišča so bile v presbitriji cerkve sv. Janeza, akti omenjajo tudi šolo, ki je bila pri cerkvi, ter glavnega upravitelja mesta.

Vsa pomembnejša mesta imajo svoje ustanovitvene listine ali privilegije. Varšava takšnega akta nima. Večina njenih zgodovinarjev meni, da se je ustanovitveni akt izgubil in da je postal žrtev požara ali tatvine.

Nemška vojska

Iz zgodovine njene oborožene sile

Reorganizacija nemške vojske se je začela kmalu po svetovni vojni, sprva na skrivaj, pozneje, ko so padle omejitve po verski mirovni pogodbi, čedalje bolj odkrito. Samo ob sebi umevno, da se je to delo posebno krepko nadaljevalo potem, ko je prišel na krmilo narodno socialistični režim.

L. 1934 je razpolagala nemška vojska s 300.000 možmi. Z zakonom o vojaški obveznosti 1936 so ji postavili temelj za novo silo. Vojaška obveznost obsega vse Nemce od 18. do 45. leta, a rok vojne službe traja 2 leti, ne vstevši prehodne obvezne šestmesečne delovne službe (Arbeitsdienst). Prva rezerva obsega obveznike do 35. leta, druga pa do 45. leta. Zapovednik celokupne kopne, morske in zračne vojske sile je državni vodja.

Pred mobilizacijo je imela nemška vojska 1.200.000 mož, danes je pod orožjem nad 2 milijona Nemcev.

Kopna vojska obsega 52 edinic, med temi 39 normalnega tipa, motorizirane ali nemotorizirane, 3 gorske, 4 lahke, 5 oklopnih in 1 lahko oklopno brigado. Vse te edince so razdeljene v 6 skupin.

Sestavo divizij označuje obilna uporaba tankov, ki jih pride 72 na vsako divizijo, in težkih topov. V zadnjih šestih letih je postala nemška vojska v tem oziru najmočnejša v Evropi.

V vojni razpolaga predvidoma s 100 do 120 divizijami.

Zračna vojska je obsegala v začetku tega leta 3000 aparatov prve linije, razdeljenih v 250 eskadrilj po 12 aparatov. V pi-

lotskih šolah je nadaljnjih 700 prvotinskih aparatov, a tudi 700 potniških letal se da uporabiti za vojno službo. Z intenzivno proizvodnjo se da skupno število prvotinskih aparatov povečati na približno 6000, upoštevati pa je treba seveda tudi stroje druge in tretje linije. Pilotske šole dajo na leto 3000 vojnih pilotov in 700 mehanikov, iz pilotskih častniških šol prihaja vsako leto 800 gojencev. Tovarn za letala ima Nemčija danes ena in dvajset in te morejo z osemurnim delom izdelati na leto 5000 avionov, z neprekinjenim 24-urnim delom pa 15.000.

Levi in sloni proti avtomobilom

Doživljaji v Krügerjevem zaščitnem parku v Transvaalu

Veliki Krügerjev zaščitni park v Transvaalu je avtomobilistom dostopen brez vsakih omejitev. Toda ker se v tem parku tudi velika afriška zverjad giblje brez omejitev, pretijo avtomobilistom pogosto razne nevarnosti. To je razvidno tudi iz letnega poročila, ki ga je pravkar izdala uprava Krügerjevega narodnega parka.

Nekemu vozaču se je nedaleč od nekega taborišča n. pr. zgodilo, da mu je počil obroč na enem izmed zadnjih koles avtomobila. Ustaviti se je moral, da izmenja

obroč. Baš ga je hotel nataktni na kolo, ko je z dolgimi skoki pritekla levinja in ga prestrašila s pretehtim tulenjem. Istočasno je neki paznik zapisal na svarilno piščal. Vozač je imel komaj še toliko časa, da je planil v avto. Levinja je zagrabila sparno vrečo, ki jo je bil avtomobilist vzel prej iz voza, in je odhitela po svoji poti. Naslednje jutro so našli to sparno vrečo nedaleč stran raztrgano na drobne koščke.

Drugič je pretela največja nevarnost nekemu drugemu avtomobilistu zavoljo nekega slona. V severnem delu parka se je moč ustavit, da bi fotografiral čredo slonov. Tedajci je planil nenadoma velik samc proti vozu. Vozač je utegnil komaj v zadnjem trenutku obrniti voz in uiti z divjo brzino. Pri tem pa je trčil v drugega slona. Avto se je prevrnil. Slon, ki je bil ranjen v srednjem nogu, je divje tulil, vendar pa je pobegnil v grmovje. Drugi slon, ki je zasledoval avtomobil, se je pri tem presenečeno ustavil, obrnil in tudi ušel. Neprevidni vozač se je rešil kakor po čudežu.

Sloni Krügerjevega narodnega parka se držijo najraje v bližini avtomobilskih cest, ker vedo, da jim obiskovalci parka, ki potujejo skozi park v avtomobilih, radi darujejo kakšno oranžo. Oranže pa delokolič nad vse cenijo. Uprava narodnega parka je sedaj takšne darove pred večerom prepovedala, ker hoče preprečiti, da bi črede slonov zapirale ceste in ovirale promet.

Windsorska dvojica v Angliji

Windsorski vojvoda s soprogo se je v nedeljek vrnil domov v London. Stanovila bo v gradiču »Belvedere«, kjer je kot alj Edward VIII. prečital svojo abdikacijsko listino.

Mrtveci s »Thetisa«

Iz Londona poročajo, da so iz potopljene podmornice »Thetis«, ki so jo zdaj dvignili, potegnili šestnajst trupel ponesrečenih mornarjev.

Ameriška dekleta postajajo krepkejša

Meritve in kontrolni poskusi na ameriškem vseučilišču Mc Gilla so pokazali, da so študentke povprečno za 16 odstotkov krepkejša nego njih prednice pred 35 leti. Med tem ko so mogli l. 1904. samo 26 odstotkov mladih študirajočih dam proglasiti za sposobne za vse oblike telesnih vežb, velja danes to že za več nego 96 odstotkov študentk. Med tem ko je znašala višina mlade miss iz l. 1904. povprečno 1.59 m, nje teža pa 53,8 kg, meri današnja povprečna ameriška študentka v višino 1.62 m in tehta 56,5 kg.

Nov glasbeni fenomen

V New Yorku so odkrili 4letno deklico, ki ustreza vsem zahtevam, kakršne postavljajo na čudežne otroke. Njenega imena ne navajajo, ker hočejo »starši otroka obraniti predčasne slave, listi na pišejo, da je deklica hči izvrstne pianistke.

Kadar mati igra kakšno novo skladbo, jo otrok prosi, naj jo trikrat, štirikrat ponovi, nekoliko dni pozneje pa je sposoben ponoviti to skladbo sam, naj bo tako težka, brez vsake napake. Deklica si te skladbe tako trdno zapomni, da jih lahko vsak trenutek z isto virtuoznostjo ponovi.

Pred napadom

Vojak obesa bombe na nemško letalo, ki se pripravlja na uničevalni polet

Poročna mrzlica

na Holandskem

Zavoljo mobilizacijski ukrepov na Holandskem je nastala tam prava poročna mrzlica. Ker zavoljo števila parov, ki se hočejo poročiti, normalni delovnik v poročnih uradih ne zadostuje več, morajo poroke opravljati v poznih večernih in celo nočnih urah.

„Bremen“ — italijanska last

Lizbonski list »Diario di Noticias« poroča, da je bila nemška potniška ladja »Bremen« prodana neki italijanski paroplovni družbi. Prekomornik je že šel skozi Gibraltar, ožino ter je na poti v Napoli. Ladja je izvesila italijansko zastavo že dva dneva pred izbruhom vojne, takoj pri odhodu iz New Yorka.

S poljsko-nemškega bojišča

Poljska lahka artiljerija v diru zavzema novo postojanko

Pariz — mrtvo mesto

Vse prebivalstvo nosi plinske maske — Konec večernega življenja ob 20. uri

Po poročilih, ki jih objavljajo nemški listi iz Zeneve, sledi pariško prebivalstvo z veliko disciplino in s popolnim mirom vsem predpisom za civilno zračno zaščito in se je tudi že navadilo, da ne napravi niti enega koraka iz hiše brez plinske maske. Vtis, ki ga dela Pariz, pa je vendarle vtis ogroženega in mrtvega mesta. Se vedno obratuje kot edini prometni pripomoček in v zmanjšanem obsegu samo podzemna železnica.

Po odredbi vojaške oblasti se morajo vsi gostinjski obrati in zabavišča zapirati že ob 8. zvečer. Svetlobne reklame ni več vi-

deti. Po tem času ni noben kabaret, nobena kavarna, noben kino ali nobeno gledališče več v obratu.

Zasilna odredba je zvišala delovni čas v Franciji na 45 ur tedensko, v primeru potrebe pa se bo ta delovni čas zvišal lahko na 56 ur, za dela v korist narodne obrambe pa celo na 72 ur. Zene in otroci ne bodo smeli delati več nego 10 ur dnevno. Vsak moški v starosti od 18 do 49 let, ki ne pripada kakšni vojaški formaciji, pa mora poleg običajnih davkov oddajati 15 odstotkov svojih dohodkov, ki gredo v korist sklada za narodno obrambo.

Pesem poljskega junaštva

Westerplatte pri Gdanskju je držala teden dni posadka komaj 215 hrabrih mož

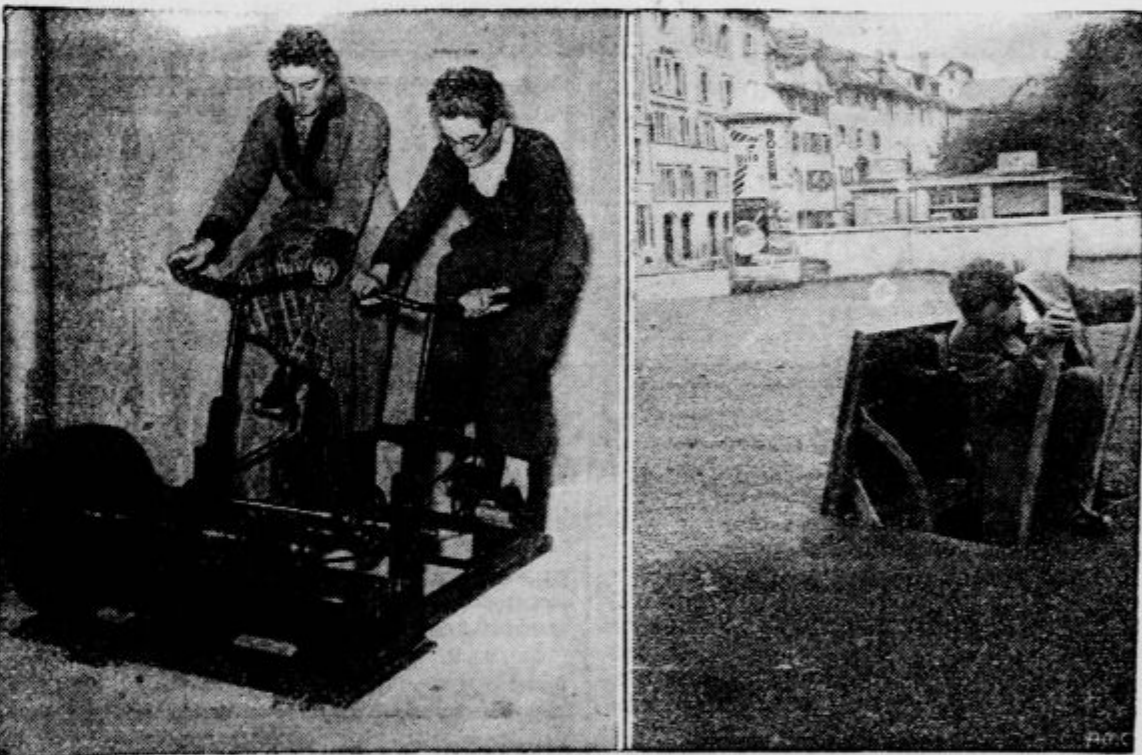
»Neue Zürcher Zeitung« piše: Ep posebne vrste predstavlja obramba Westerplatte pri Gdanskju, kjer je majhna posadka poljske vojske vztrajala teden dni. Westerplatte leži na polotočju ob ustju Visle in je samo nekaj kilometrov oddaljena od Gdanska. Tu so imeli Poljaki skladišče municije in blaga.

Nemška vojna ladja »Schleswig-Holstein« je obsipala Westerplatte s pravico točo granat, katere je metala iz žrel svojih 28 cm topov. Ko so nastopili nemški mornarji k napadu, so jih Poljaki dvakrat odbili. Oblegovalci so morali dobiti ojačenje, obstoječe iz nemške pešadije in topništva. Tudi pionirji so jim pomagali.

Gozdiček pred poljsko postojanko so začeli, za moža visok zid iz opeke, ki je obdajal Westerplatte, pa zrušili. Pri tem so se napadalci posluževali min in metalcev plamenov. Napad pa so podpirali tudi nemški bombniki v zraku. »Schleswig-Holstein« je ves ta čas neprestano bruhal ogenj.

V četrtek je na poljski postojanki zaplapolala bela zastava. Westerplatte je bila tedaj v razvalinah. Ko je poljski poveljnik izročil postojanko Nemcem, so ti strmeli od osuplosti. Pred seboj so videli samo 160 vojakov in pet oficirjev, ki so postali njih ujetniki. 55 mož je padlo, ostalih 160 pa je bilo izčrpanih do onemoglosti.

V zaklonišču

Na levi: Stroj za proizvodnjo elektrike v zaklonišču proti zračnim napadom. Desno: Vhod v zaklonišče z ulice

Zogu na Angleškem

Bivši albanski kralj Zogu je prispe v London, kjer pričakujejo v prihodnjih dneh tudi prihod njegove soproge, sina in njegovih sester. Zogu sam ostane v Angliji samo kratek čas.

Prva direktna vojna napoved Kanade

Britski dominion Kanada je s sedanjo vojno napovedjo Nemčiji izvršil prvo vojno napoved v svoji zgodovini. L. 1914. je Kanada v svojem uradnem listu objavila samo dejstvo, da je Velika Britanija napovedala vojno Nemčiji.

Živilske izkaznice na Holandskem

Kako silno vojna med velesilami lahko prizadene tudi države izven konflikta, kaže primer Holandske, ki je začela prošli petek uvajati izkaznice za živila. Tudi bencin je mogoče dobiti samo proti izkaznici, zato računajo s skorajšnjo prepovedjo avtomobilskih voženj.

Vrhovni vojaški poveljnik na Švedskem

Šef švedskega generalnega štaba, general O.G. Thörnell je bil s posebnim ukazom švedskega kralja imenovan za vrhovnega poveljnika vseh švedskih oboroženih oddelkov.

Tele s šestimi nogami

V neki občini pri Knittelfeldu v Ostmarsi je povrgla krava nekemu kmetu tele s šestimi nogami. Glavo in prednji del života je imelo tele mnogo večje kakor je to običajno, očesne jame pa so bile prazne. Tele je prišlo na svet brez dlake in je kmalu poginilo.

A NEKDOTA

Pri napadu na neko italijansko mesto je hotel Napoleon poslati sporočilo v oddaljen kraj. Poklical je svojega adjutanta Junoto in mu diktilal. Junot je pokleknil in pisal na kolenih, kar mu je Korzikan diktilal. Komaj sta končala, je priletela topovska krogla, udarila v bližini v zemljo in nasula peska na Junotovo pisanje. Junot se je hladnokrvno vzdignil, se priklonil krogli in dejal:

»Uslužnost nad vse! Zahvaljujem se ti, krogla, da si mi prihranila trud, ki bi ga imel s tem, da bi pisanje posušil s peskom.«

Napoleon se je zasmejal in Junotova kariera je bila določena.

VSAK DAN ENA

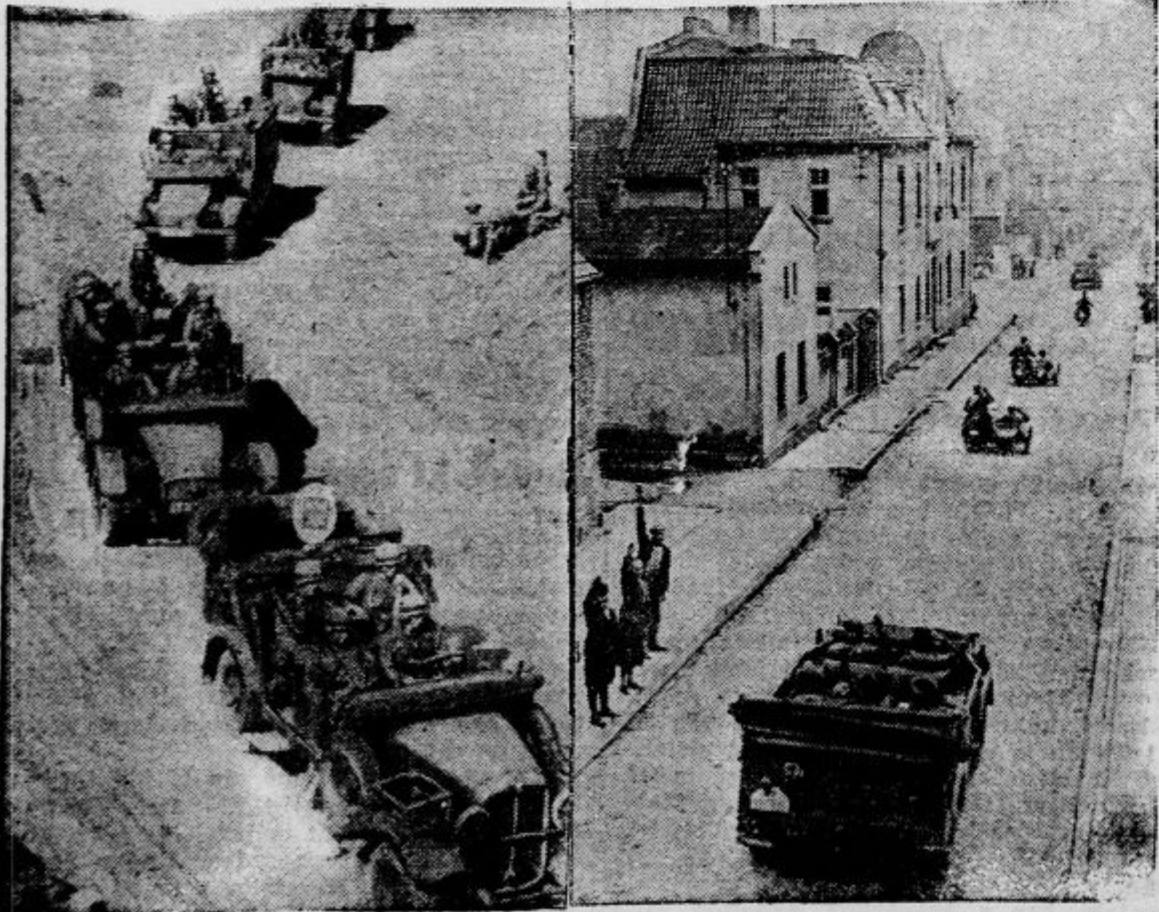

NEPOTREBNI ALARM

»Vidite, vso to vzbuno je povzročil ta-le otrok, ki si ne da, pa ne da vzeti telefonskega aparata...«

(Ric et Rac)

Nemška vojska na poljskem ozemlju

Levo: Motorizirane čete na pohodu — Desno: Skozi nemške naselbine

Kulturni pregled

Marja Boršnik Škerlak, Aškerc

Sredi trpkih pesniških bojev, v katerih je bolj vihtel pero za svoje ideje, kakor pa ga je mogel podrediti strogi disciplini resnične pesniške tvornosti, je Anton Aškerc objavil 1. 1905. spis »Ali je Primož Trubar upesnitve vreden junak ali ne?« Če bi se enako vprašali o Antonu Aškercu, pri čemer je treba upesnitev spremeniti v življenjepisno študijo, bi mogel biti odgovor samo eden: Anton Aškerc je bil kot ena najznačilnejših slovenskih osebnosti izza zadnjih desetletij pred veliko vojno že zdavnaj vreden temeljite življenjepisne in literarno zgodovinske obdelave.

V avtorici obsežne knjige (464 str.), ki jo je z naslovom: »Aškerc. Življenje in delo« pravkar izdala založba Mladopitca v Ljubljani, je našel pesnik »Balad in romanc«, ene izmed »zlatih knjig« slovenske poezije, vneto in temeljito proučevalko. Pesnik, ki ni mogel ali smel najti človeške sreče z žensko, je dobil po neki nam neznan, morda pa ven-

no tisti pesnikovega naroda. Podoba Aškercove osebnosti, rast in upadanje njegove tvornosti, učinek in neučinek njegovega dela, vse to dobiva vzlic vsej zakoreninjenosti v individualnem svojo delno in neizogibno pojasnitev v pesnikovem okolju in času.

Pri nas ga ni bilo pomembnejšega pesniškega dela, če izvzamemo po zmagi Moderne izšle zbirke, ki se mu ne bi zoperstavilo neumevanje in ki bi si brez bojev pridobilo odmevnost v širših vrstah slovenskega slovstvenega občinstva. Kontrasti Prešeren — Koseski, Gregorčič — Mahnič, Aškerc in njegovi nasprotniki so samo najbolj znani primeri. Aškerc primer je posebno značilen, saj tu ne gre samo za neumevanje neke vrednote, — njegovo delo je šlo od knjige do knjige navzdol po pesniški vrednostni lestvici — marveč gre predvsem za globoko človeško dramo pešajočega pesnika, za bridki poraz v tekmi med starimi in mladimi, za tiho tragiko samotarja, ki je tvorni zamah in umetniško čistost navdahnjenja (kolikor je le-to sploh imel) žrtvoval fanatičnemu boju za ideje. Po tej svoji človeški in pesniški usodi bi bil Aškerc kar upesnitve vreden junak: kot primer duhovnega bojevnika, ki žrtvuje Erosa svoje poezije Polemosu svojega prepričanja in umrje nezadoščen in razočaran v obeh svojih žrtvah.

Ga dr. Marja Boršnik-Škerlakova se je polotila svoje končne naloge po dolgih in temeljnih pripravah. Že sestavljanje bibliografije jo je vodilo po vseh stezah Aškercove dejavnosti in mimo vseh vnanjih znakov njegove osebnosti in pesniške usode. Poleg estetsko kritičnega proučevanja Aškercovega dela, ki je najboljše v naši poeziji, je bilo treba najti mnogo novih sledov pesnikovega življenja, kritično proučiti že objavljene podatke, skratka, opravičiti vse tisto dolgo, zamudno in dostikrat že kar nadležno delo na malo izoranem biografskem polju, kakor ga zahteva na znanstveni metodi sloneča življenjepisna in literarno-zgodovinska študija. Najbrž ne pozna nihče pri nas življenja in dela A. Aškercu do takih podrobnosti, kakor avtorica, čeprav se žive nekateri njegovi prijatelji in sodelavci. To poznanje je posledica njenega neumornega in smotno izvedenega dela in njenega poskusa, da z nekimi objektivno postavljenimi točkami, zanalizo, ki hoče biti tudi konstruktivna in sintetična, prode v vse duševne in duhovne komplekse rekonstruirane Aškercove osebnosti in da pokaže svojega »junaka«, kako agira in reagira v času in okolju. Avtorica je če ne odkrila, pa vsaj znova in natančneje pojasnila premnoga vprašanja Aškercovega življenja in dela. Tako nam je na pr. sedaj jasnejši njegov intelektualni razvoj v bogoslovnih letih, razvoj, ki so v njem že zarodki bodočega upora in preloma z duhovniškim poklicem. Do podrobnosti so osvetljeni njegovi pesniški začetki, obdelan je njegov odnos do Gregorčiča, poznamo vsa zakrivljena pota njegove duhovniške službe in vzroke

Aškercovih vedno bolj občutnih svez s slovenskim liberalnim gibanjem ter prisostvujemo vsem značilnim pojavom njegovega zdej trmasto odločnega, zdej zvičajno diplomatskega boja z nadrejenimi cerkvenimi krogi. Novi in nemalo pomenljivi so podrobni podatki, tičejo se Aškercove vitae intimae, predvsem njegovega odnosa do žensk in ljubezni ter vpliva, ki so ga imeli erotični impulzi na njegovo poezijo. Do vseh podrobnosti so obdelani razni miselni vplivi na stvarjajočega Aškercu, tako na pr. vpliv prirodoslovne filozofije, knjig o budizmu, svobodomiselnosti literature i. t. d. O Aškercem življenju v Ljubljani, o njegovih nasprotjih z mladimi literarnimi rodovi, zlasti s Cankarjem, o njegovem delu v uredništvu LZ in o vsem njegovem samotarskem življenju je avtorica nabraja obilo gradiva iz korespondence in iz osebnih spominov pesnikovih znancev. To gradivo jarko osvetljuje Aškercov človeški značaj in rešuje večji del problemov njegove pesniške tvornosti. Literarno-zgodovinsko je obdelan postanek sleherne njegove knjige, prikazani so nje odmevi, označena je idejna in pesniška problematika njene vsebine. Tu se avtorica zaustavlja največ pri formalnih in vsebinskih značilnostih dela. Kaže nam socialno, miselno, polemično ozadje posameznih del. Zvesta realizmu svojega literarnega zgodovinskega metoda, ki si jo je izoblikovala v šoli profesorja Kidriča, ne zahaja v globlje, če smem reči: metafizične, mistične sfere pesniških umotvorov, v njihovo čisto estetsko globino. To je sicer umljivo pri tako zelo realistični in tako malo čisto-poetični poeziji, kakor je Aškercova.

Kdor bo hotel delo literarne erudicije in marljivosti ocenjevati po njegovi znanstveni vrednosti, bo moral imeti poleg avtoričinega specialnega znanja o Aškercu tudi njeno kritično ljubezen do obravnava. ne snovi. S svobodno čitatelja in kulturnega kronista bi samo omenili, da knjiga ne sodi med tiste znanstveno zasnovane, a umetniško prežete biografije, kakor je na pr. Mauroisov Chateaubriand (in Aškerc bi lahko bil predmet tako zasnovanega spisa!). Za širši čitateljski krog, ki so mu namenjene izdaje Modre ptice, je skoraj demonstrativna zvestoba znanstveni zahtevnosti (dokazovanje, citati, opombe, skratka metoda, znanstveni aparat, ki brni v ozadju skoraj vsake strani), nekoliko spodtakljiva. Zares, čitatelj ponekod kar tone v nepreglednih podrobnostih, ki se mu ne vidijo važne za poglavito linijo spisa in če nima posebnega zanimanja za politično in kulturno zgodovino Aškercovih let in za tedanje ozke slovenske razmere, si ponekod z rahlo nevoljo krči pot skozi preobilan material. Celu Paul Hazard pravi to, kar misli tudi navaden čitatelj življenjepisov: »Vselej, kadar prebiram biografije, se strastno zanimam za nevarnosti, ki so jim izloženi veliki možje, za pustolovstva, ki se zde kakor bi bila v oviro njihovi usodi; prav te ovire pa jim omogočajo, da tem bolj preizkusijo svoje sile in da se s tem večjo polnostjo predajajo samim sebi.«

Ta opazka pa nikakor noče zmanjšati pomena in vrednosti največje biografije in literarne študije o Antonu Aškercu, ki nam je naposled vendarle bil predstavljen v vsej svoji človeški in umetniški »grandeur et misère«. Zoleg okusne opreme

dajejo knjigi značilnost tudi ilustrativne priloge, ki imajo vse po vrsti dokumentaren značaj.

Vešala v Celju

Celje, 12. septembra
Roparskemu morilcu Juriju Sabukovsku se je približala zadnja ura.
Kakor je čitateljem »Jutra« še dobro v spominu, je veliki senat okrožnega sodišča v Celju letos dne 13. aprila obsodil 53-letnega zlatarskega in slikarskega pomočnika Jurija Sabukovska na smrt na vešalih, ker je lani 31. oktobra ob Voglajni s ciankali-jem zastrupil Ivano Zakrajškovo, katero je bil na podlagi ženitne ponudbe zvalil s seboj v Celje in jo izropal.

Danes popoldne je predsedstvo okrožnega sodišča sporočilo Juriju Sabukovsku, da je bila njegova prošnja za pomiloščenje odbita. Jurij Sabukovec je bil v celici jetnišnice starega okrožnega sodišča obveščen, da bo jutri ob 6. na dvorišču jetnišnice izvršena smrtna kazen.

Konec obrokov v Mariboru

Maribor, 12. septembra
V Mariboru je bil v kupčijem življenju zelo razvit sistem plačevanja na obroke. Ta način je bil posebno dobrodošel socialno šibkejšim slojem, četudi ima na drugi strani tudi svoje senčne strani. V zadnjem času pa se opaža, da ukinjajo trgovci možnost plačevanja na obroke. V zvezi s tem je izgubilo službo precej trgovskih potnikov.

Likvidacija kreditnih možnosti pa se opaža tudi v poslovnem odnosu med industrijskimi in veletrgovskimi tvrdkami na eni strani in malimi trgovci na drugi strani. Prve posledice se čutijo. Pri tvornici svilu Thoma je dobil zaradi ukinitve nočnega dela v obeh tvornicah del delavstva odpoved. Upati je, da bodo z normalizacijo poslovnih prilik izostale težje socialne posledice sedanje omejitve obratovanja.

Tovariša je zabodel do smrti

Novo mesto, 12. sept.
V bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu je umrl pekovski vajenec Jakše, doma iz Semiča v Beli Krajini, zaposlen pa je bil v pekarni v Črmošnjicah. Pred tednom je popoldne počival na svoji postelji. Domači hlapec ga je pri tem dražil in sta se začela za šalo suvati. Naposled sta se sprila zaradi čevljev, ki jih je hlapec skril Jaksetu. Naenkrat je hlapec z nožem zabodel Jakšeta v trebuh. Jakšeta so brž prepeljali v bolnišnico. Dan pred njegovo smrtjo ga je obiskala mati. Sin se ji je videl dokaj krepak, zato je potolažena odšla domov. Takoj po materinem odhodu pa je ranjenec napovedal prisotnemu usmiljenemu bratu uro smrti. In naslednji dan je točno tisto uro izdihnil. Hlapec, ki je star komaj 17 let so oddali novomeškemu sodišču.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Iz Ptuja

— Poročila. Na Dunaju se je 12. t. m. poročil g. dr. Fric Gailhofer s gđ. Eliso Šeronovo, hčerko upokojenega učitelja g. Vinka Šerona iz Ptuja. Obilo sreče!
— Osebnost. Za ravnatelja na novo-ustanovljeni zasebni dvorazredni trgovski šoli v Murski Soboti je s dekretom Združenja trgovcev za srez Mursko Soboto imenovan priljubljeni, lani leto upokojeni gimnazijski ravnatelj dr. Makso Kovačič iz Ptuja.

— Smrtne nesreče s motorjem. V ostrtek se je peljal z motorjem v Dobravo ko. mandir orožniške postaje Jože Führer iz Brega pri Ptuj. Na potu pa mu je počila na kolesu pnevmatika in ga je suneek vrvel z vso silo v občestni jarek. Globoko nemavestnega so ga pripeljali v bolnišnico, kjer je poškodbam podlegel. V nedeljo so njegovo truplo spremili na zadnji poti.

— Žrtve lovskih tatov. Lovski čuvaj Ivan Mesarec s Trnovskega vrha pri Sv. Bojčku je šel k Sv. Urbanu, da nakupi najpotrebnejših stvari za gospodinjstvo. Ko se je vračal, je počil strel, ki je ranil njegovega psa. To je Mesarca razburilo in je skočil za napadalcem v gozd. Tu pa je neznanec spet ustrelil in naboj je zadell Mesarca v obe nogi in v trebuh. Napad je izvršil neki lovski tat.

— Otvoritev gledališke razstave. V nedeljo ob 10. so slovesno odprli gledališko razstavo, katero je zelo okuzmo privedlo Dramsko društvo v mali dvorani Narodnega doma. Otvoritvene besede je spregovoril predsednik društva dr. Ivan Ferenc, nakar je režiser Fran Žižek razlagal s pomočjo razloženih slik posamezne prizore. Razstava prikazuje celoten repertoar lanske sezone in bo vsak dan odprta od 14. do 18. ure do vključno 17. t. m. Posetite jo!

RADIO

Ljubljana 12: Poskočni napevi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Orglice in harmonika (gg. Petan in A. Stanko). — 14: Napovedi. — Mladinska ura: Camera obscura — izdelava in uporaba (g. M. Zor). — 18.20: Plošče. — 18.40: Stari slovenski ljudski plesi (g. B. Orel). — 19: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura: Srbska vojska za časa Karadjordja. — 20: Koncert »Ljubljanskega zvona«. — 20.45: Za razvedrilo (plošče). — 21.10: Koncert Ljubljanskega godalnega kvarteta. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Plošče za ples.

Beograd 18.30: Narodna glasba. — 19.10: Orkester. — 20: Narodne pesmi. — 20.30: Koncertni večer. — 22.40: Ples. — Zagreb 20: Plošče po željah. — 20.30: Prenos iz Ljubljane. — 21: Operni prenos. — Praga 20: Pester spored. — 21: Orkester. — 23: Češka glasba. — Varšava: Program po napovedi. — Sofija 19: Petje. — 19.30: Simf. glasba. — 20.50: Lahka in plesna muzika — Dunaj in vse nemške postaje: Program po napovedi. — Pariz 19.15: Plošče. — 20: Violinske skladbe. — 20.30: Simfonični koncert. — 22.40: Lahka glasba.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Service International

tu

KOLO SREČE BRUHA MILIJONE...

Ker je loterijski načrt preteklega 38. kola s svojimi zanimivimi spremembami natekel na veliko odobravanje pri kupcih srečk, ker so skoro vse srečke, prevzete od strani pooblaščenih prodajalcev in njihovih preprodajalcev, bile razprodane, zato je Državna razredna loterija pustila ta načrt v veljavi tudi za nastopajoče 39. kolo srečk.

Srečke I. razreda 39. kola so gotove in bodo dane v prodajo dne 13. septembra t. l. v 100.000 celih srečkah z zrebanjem in to:

- I. razred 14. oktobra 1939. l.
- II. razred 10. novembra 1939. l.
- III. razred dne 12. decembra 1939. l.
- IV. razred dne 13. januarja 1940. l.
- V. razred dne 10. februarja do vključno 7. marca 1940. l.

Cena srečke za vsaki razred je sledeča: ena cela srečka din 200.—, ena polovica din 100.— in ena četrtina din 50.—.

Skupna vrednost vseh dobitkov v 39. kolu znaša

din 65,000.000.—

V vseh petih razredih je 7 premij in to: po din 2,000.000.—, 1,000.000.—, 3 po 500.000.— in 2 po 300.000.—. Poleg teh premij so še sledeči večji dobitki: 7 po din 200.000.—, 16 po 100.000.—, 17 po 80.000.—, 17 po 60.000.—, 19 po 50.000.—, 17 po 40.000.— din, kakor tudi veliko število drugih večjih dobitkov.

V najsrečnejšem primeru z možno združitvijo premije in dobitka, v 5. razredu, se lahko dobi na eno celo srečko

din 3,200.000.—

Za izplačilo jamči država kraljevine Jugoslavije.

Srečke se lahko dobe pri pooblaščenih prodajalcih in njihovih preprodajalcih, ki se nahajajo skoro v vsakem večjem kraju.

Publika pojasnila s loterijskim načrtom in splošnimi pravili se dobe na zahtevo brezplačno pri vseh pooblaščenih prodajalcih srečk.

DRŽAVNA RAZREDNA LOTERIJA

Šest zlatih angelov

Roman

M. BRAND

26

Detektiv se je zvijal kakor jegulja.

»Vlom pri mladih damah je zelo nevarna reč — oblasti bi si ga utegnile povsem nápak tolmáčiti.«

»Tega nisem vprašal — koliko bi stalo, hočem vedeti.«

»Ker gre za šest slučajev, bi vam sicer lahko računalo na debelo, ali po drugi strani je podjetje res zelo, zelo nevarno — recimo torej dvesto petdeset dolarjev za vsak posamezni slučaj, skupaj samo tisoč pet sto dolarjev.«

»Šest sto dam za vso reč — velja?«

»Izključeno — to bi bilo komaj sto dolarjev za vsako. — Po tej ceni vam pri najboljši volji ne morem ustreči.«

»Človek božji — za šest sto dolarjev daste lahko v New Yorku zaklati šest ljudi! — Nu, če vi ne sprejmete naročila — saj je nekaj zasebnih detektivov —«

»Tega mi vendar ne boste storili, spoštovani gospod Ryder!« je vzklilil Woody ves prestrašen.

»Velja torej — šest sto dolarjev!«

Charles Ryder je ležal v postelji in prebiral časnik. Naveličan je vrge velikanske liste na tla, segel po telefonu, ki je stal na posteljni omarici, in poklical gospoda Woodyja.

»Ali je vas uslužbenec že sporočil, kam se je napotila gospodična Carton po tem, ko se je poslovila od mene?« je vprašal.

»Na žalost smo imeli smolo«, je nekam poparjeno rekel zasebni detektiv, »mož je namreč videl, da je stopila v prodajalno nekega starinarja, ko je pa krenil za njo, ni bilo o nji ne duha ne sluha.«

»Kako, vraga, je to mogoče?«

Stvar je zelo preprosta — v prodajalni je bilo nekaj kupcev, pa je dejala, da se vrne pozneje, in odšla skozi zadnja vrata, ki vodijo na drugo ulico. Ko je moj uslužbenec pohitel za njo, je bila že utonila v množici.«

»To je res mučno«, je razočarano zarenčal Ryder.

»Zelo mučno!« je Woody pritrdil. »Seveda sem bedaka nezmožnega še tisti mah odpustil, tako da se ni več bati podobne zanikarnosti.«

Počasi so postale Ryderju trepalnice težke — njegove poslednje misli, preden je zaspal, niso bile namenjene niti mrtvemu stricu niti lepi Leslieji Carton in surovi »mikavnosti« njenega tovariša Gonellija, temveč Luigi Ravenni, čigar rožnati sladokusniški obraz mu še v sanjah ni dal miru.

Sredi noči se je zbudil. Tih, prasketajoč šelest ga je bil predramil — nedvomno je prihajal od časnikov, ki jih je bil malomarno vrge na tla.

Okno je bilo zaprto — kaj jih je torej moglo premikati?

Previdno, ne da bi se vzravnal, je iskal odgovora na to vprašanje. Mesečina je oblivala levo stran znojja, zato je bila videti desna tem bolj temna, a vendar se mu je zdelo, da razloči tam obrise človeške postave.

Dihal je pravilno in mirno, kakor da bi trdno spal, ter izpod priprtih trepalnic opazoval čudno senco. Ta se je previdno plazila bliže in bliže, nekaj se je zasvetilo — Ryder je razločno spoznal cev avtomatske pištole, ki jo je neznančeva roka počasi, palec za palcem dvigala proti njemu. Bila mu je dobrodošel cilj; po bliskovito je pritegnil koleni, se prijel za desni in levi rob postelje in z vso močjo brcnil proti orožju.

Strel se je sprožil, njegov tres je za trenutek vzel Ryderju preudarnost, a že je skokoma planil na prikazen, ki se je zavalila po tleh. Držal je vsiljena za grlo, dokler ni njegov odpor ponehal — in ko ga je izpustil, je spoznal — komornega slugo Martina.

Vstal je, postavil Martina na noge in pobral pištolo, ki je bila padla slugi iz roke. Za trenutek sta stala molče drug drugemu nasproti; nič drugega ni bilo slišati kakor njuno težko dihanje.

Zunaj so se oglasili koraki — oba sta prisluhnila. Potrkalo je na vrata, in dvornik je zaklical:

»Gospod Ryder! — Gospod Ryder!!«

Charles je vključil luč in odprl — Gains je držal v roki samokres.

»Nič ni — vrnite se spat«, je rekel Ryder.

»Prav, gospode«, je vohljaje dejal dvornik — nedvomno je duhal dim smodnika, toda ubogal je, se obrnil in oddrsal.

Ryder je spet zaklenil vrata. Martin je stal sredi sobe, oblečen v modro, izprano svileno pidžamo z ogoljenimi gumbicami.

»Ali je bil to trenutni domislek ali pripravljena reč?« ga je vprašal Ryder.

Ker sobar ni odgovoril, je jel Ryder hoditi sem ter tja. Nato je mahoma obstal pred njim in rekel:

»Že ko sem vas prvič videl, sem vedel, da bi bili zmorni umora, a da boste kdaj obrnili orožje proti meni, mi ni niti v sanjah prišlo na misel. — Po čigavem nalogu ste to storili?«

Martin mu je čvrsto gledal v oči, toda zinil še vedno ni besedice. Ryder si je prižgal cigareto in se jel spet izprehajati po sobi.

»Koliko bi vam bila vrgla ta reč?« je vprašal čez nekaj časa.

Niti na to vprašanje ni dobil odgovora.

»Ker ste vzeli stričovo pištolo, je bila stvar vse kako zamišljena kot nov samomor iz neznanih razlogov?«

Komorni sluga je še vedno molčal in gledal v tla. Ryder ga je zgrabil za lase ter mu vzdignil glavo.

»Ali hočete vendar že izpregovoriti ali naj vam zlozim vrat?« je rekel, ne da bi povzdignil glas.

Martin je odprl usta, toda besede ni bilo slišati iz njh. Ryder je izpustil njegove lase in stopil nazaj.

»Prav — kakor vas je volja«, je dejal.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in ženske se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Kam pa, kam?

Obiskovalcem

velesejma se priporočam za obisk. — Nizke cene, jedrati in pijlji. — Preproste se Striškari Eia, paviljon pri »Zlatni tla«.

24814-18

Službo dobi

Inteligentno

gospodično sprejme samostojno gospod. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Inteligentna gospodinja«.

25383-1

Izvežbano šiviljo

za delnice, sprejme. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25390-1

Mesarski pomočnik

mlad, vojašine prost, priden in pošten, dobi takoj mesto. Verdir Janez, telefon št. 1, Tržič.

25391-1

Služkinjo

iščem za samostojno gospodinjstvo ter k otroci. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Dobro kuham 403«.

25403-1

Brivskega

pomočnika dobro moč, sprejem takoj. Pavle Besič, brivski in damski salon, Trbovlje.

25399-1

Pekovskega

vajenca in raznašalca, sprejem takoj. Legiša B., parna pekarna, Vič.

25418-1

Plačilno natararico

sposobno, pridno, simpatično, mlajšo, sprejme boljše gostinje v Ljubljani. Nastop takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25416-1

Prvovrstnega

kuharja iščem za stalnostno pojedino 50 oseb. Takojšnje ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Kuhare«.

25410-1

Čevljarskega

pomočnika za popravila čevljev sprejem takoj. Zarnik Alfonz, Gajeva 9.

25409-1

Skladiščnika

za takoj iščem. Ponudbe z navedbo dosežnega službovanja na ogl. odd. Jutra pod »Sofertji prednost«.

25369-1

Pekovski pomočnik

zdrav, vreden, vsega pekarskega dela zmožen, prva moč v parni pekarni, dobi takoj službo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25375-1

Frizerko

dobro delavko, sprejem. Nastop takoj. Ivan Vodo pivec, brivce, Tržič.

25345-1

Več prodajalk

in prodajalcev za prodajo knjžice, katero potrebuje vsaka gospodinja sprejemno. Vprašati »Moj dom«, Ljubljana Dvorakova 8.

266-1

Pekovski pomočnik

star do 25 let, dobi delo. Dorž, pekarna, Žerjav. — Črna pri Prevaljah.

25376-1

Dva čevljarska

pomočnika za zbita dela takoj sprejem. Vrač Martin, Viskopri Kranju.

25373-1

Dopisnika

za nemški jezik, popolnoma samostojno moč iščem za takoj. Obširne ponudbe z opisom življenjskih razmer in sliko (proti vrnitvi) na področju Jutra Maribor pod »Dopisnik«.

25364-1

Elektro-mašinista

za Diesel, večje vseh popravil in instalacij, potrebuje za veleposrestvo. Ponudbe s prepiši spricval na Čatek Jozo, Topola, Oplenec Dvor.

25378-1

Natararico

pomožno moč za Ljubljano, iščem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25380-1

Kuharica

zmožna delatnostna in dobi takoj. Gostilna spricval na Kmetue, Gosposvetska 8.

25381-1

Fanta z malo

maturo (ali temu enako) dobrega risarja, iščem za trajno zaposlitev v tiskarni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Stavece«.

25382-1

Mizarskega

pomočnika za pohištvo potrebujem za takoj. Bitenc, Gosposka ulica 10.

25368-1

Službe išče

Dobra kuharica starejša z večletnimi spricvali, bi šla h kakšni gospi ali gospodu kuhat, bi opravljala ne pretežka dela, vse za stanovanje in hrano, plača posttranska stvar. Ponudbe na ogl. odd. Jutra »Starejša kuharica«.

25384-2

Zmožna ženska moč

vestna in zanesljiva, išče zaposlitev kot voditeljica podjetja, trgovine ali za zaupno mesto. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Govorim več jezikov«.

25393-2

Starejša kuharica

gospodinja, išče službo za oficirsko ali žandarmerijsko menzo, večletna spricvala. Krista Lačen, Guštanj.

25405-2

Dva frizerska

pomočnika dobra delavca, iščeta stalno mesto v boljšem salonu gresta tudi na deželo. Nastop po dogovoru. Namre Adolf, Čakovce.

25406-2

Mlajša šivilja

s prakso, išče stalno zaposlitev. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25374-2

Kuharica

pridna in poštena. Želi spremeniti mesto, gre tudi kot samostojna gospodinja le k dvema osebam samo v Ljubljani. Dopise na ogl. odd. Jutra pod šifro »Zmožna 351«.

25351-2

Vajenci (ke)

za šiviljo bi se rada izučila. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25385-44

Vajenca

sprejme krznarstvo Rot na Mestnem tgu 3.

25420-44

Zasluzek

Dobro zaslužek v nuditvi vsaki osebi v metulju in na deželi. Pismeniše na »Moj dom«, Ljubljana Dvorakova 8.

261-3

Prodaj

Usnje

znamke »INDUS« po izredno nizkih tovarniških cenah prodajamo trgovci in čevljarjem samo v Ljubljani. Pijmerjeva ulica 3, — prej škofja ulica.

23666-6

Frizerski salon

prostorn, lepo urejen, v centru Ljubljane, prodam z vsem inventarjem. Resni reflektanti naj se javijo pod šifro »Renomirane na ogl. odd. Jutra«.

25386-6

Prodaj trgovca

okoli 40 hl v vinogradu v okolici Šmarja pri Jelšah. Notar Jagodič, Velike Lašče.

25372-6

Kolesa

Novo damsko kolo prvotne znamke za 850 napredaj. Mlekarna, Stari trg 24.

25404-11

Kapital

Vaši prihranki so varno in plodonosno naloženi v domačem zavodu »Moj dom«. Ljubljana Dvorakova 8. Pišite ali pridite osebno. Moj Dom Ljubljana na Dvorakova 8.

262-16

Posojila

iščete samo pri domačem solidnem zavodu. Pišite ali pridite osebno. Moj Dom Ljubljana na Dvorakova 8.

262-16

V najem

Gostilno v najem oddam. Nahaja se v industrijskem kraju na Dolenskem, 10 minut oddaljena od železniške postaje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25377-17

Glasbila

Klavir in teorijo poučujem od 15. t. m. dalje po zmerjeni ceni. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Vestna 414«.

25414-26

Pianino

v dobrem stanju, vzajem v najem 15. septembra po dogovoru za daljšo dobo. Ponudbe na ogl. odd. Jutra »Točen plačnik 413«.

25413-26

Pohištvo

Belo spalno sobo navadno prodam. Komenskega 20 pri hišniku.

25394-12

Mizar

proda za lastno ceno orebovo ižidnico in spanico. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25401-12

SERIRAJTE V JUTRU

1

Stanovanja

Enosob. stanovanje

iščem bližini kasarne na Domobranski cesti. Točen naslov poslati na ogl. odd. Jutra pod »2 mirni osebje«.

25395-214

Dijakške sobe

Še eno dijakinjo sprejem v najboljšo okrobo v središču mesta, tik trostojstva. Pomoč pri učenju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25421-22

Nižešolca

sprejem v središču mesta. Pomoč pri učenju. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25402-22

Dva dijaka

sprejem v zelo dobro okrobo v neposredni bližini realne in obrtne šole. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25415-22

Sedmošolce

iščem stanovanje proti instrukciji nižešolca. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Prva realna«.

25370-22

Visokošolki

oddam sončno, zračno, opremljeno sobo s zakrkom. Ogled med 2 in 4 uro. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25412-22

Dve dijakinji

sprejem v popolni okrobo v bližini gimnazije. Poljanska cesta 20-III, desno.

25353-22

Sobo odda

V Dukičevem bloku oddam takoj prazno sobo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25388-23

Mesečno sobo

opremljeno, oddam dvema gospodinjicama 1. oktobra. Resljeva cesta 30.

25387-23

Prijazno sobo

svetlo, s souporabo kopalnice, oddam dvema solidnim osebam z vso okrobo. Strossmayerjeva 4-I, desno, nasproti poljske gimnazije.

25400-23

Prazno sobo

z vhodom s stopnišča, oddam. Mestni trg 5. Informacije v trgovini.

25419-25

Komfortno sobo

lepo, oddam boljšemu gospodu ali gospodinjici. pri Iliriji. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25412-23

Opremljeno sobo

takoj oddam. Rožna dolina, Cesta II. št. 3a.

25407-23

Sobo

oddam takoj. Beethovnova 15, desno stopnišče, vrata 17.

25336-23

Sobo

oddam takoj 1-2 osebam. Nebotičnik V. nadstr. boljšima osebam.

25366-23

Prehrana

Fino uradnice solidno, vzajem v vso okrobo. Dopise na oglasni odd. Jutra pod »Prijetna domačnost«.

25392-14

Informacije

Zenski plašč plav, se je našel v Zvezdi. Lastnica dobi naslov najditelja v ogl. odd. Jutra.

25417-31

Dopisi

Ljubezen moša si zagotovi ako mu postrežeš v dobro okusno hrano. Zato kuhaj po preizkušenih receptih, zbranih v knjigi poklicne kuharice. Knjigo dobavljata Mizerit Deziderij. Zidani most. Cena v predplačilu 10 din.

264-24

Mlada dama

inteligentna, želi diskretnega znanja z boljše situiranim gospodom gentilemanom. Ponudbe